

KRISLAI

Baigiasi Metai.
Kas Jam Pasidarė?
Kvailybių Maišas.
Geras Pasiūlymas.
Bet Kaip Bus?
Rašo A. B.

Baigiasi šie 1938 audringi metai. Tuojau atsivers naujas istorijos lapas. Ar apie tai galvoja visi Lietuvių Literatūros Draugijos nariai? Kiek man žinoma, daugelis jų tebėra nepasimokę duoklių už šiuos metus.

Man atrodo, jog negali būti sąžinė visai rami nei vieno tos garbingos draugijos nario, kuris nepasimokėjęs duoklių, išsibraukęs iš jos eilii, įžengs į 1939 metus, gal dar audringesnius.

Kas pasidarė tam Chicago socialistų dienraščio redaktoriui? Nejaugi jis visai atsisveikino su visokiu padorumu?

Savo laikraštį, gruodžio 20 d., jis vėl prisimygęs tvirtina, kad būk Sovietų valdžia uždarius Lenkijos Komunistų Partiją.

Bet gi tai melas, juodas, begėdiškas melas.

Ir jis pats jau prisipažįsta tuo pačiu klausimu, sykiu jau blofines. Pavyzdžiui, jis grias, kad jis buvęs paskelbęs (žinoma, jis sako, kad kiti sakė, o jis pakartojo), jog Sovietų valdžia Lenkijos Komunistų Partijos Centralinio Komiteto narius pasiūkavo Maskvon, suareštavus ir net sušaudžius. Dabar tos begėdiškos jis jau nebetvirtina.

Ką jis mano atsiekti, kur jis mano nueiti su savo tokiu beprotiška politika, sunku ir bepasakyti.

So. Bostono "Darbininkas" (gr. 20 d.) talpina tūlo fanatiko straipsnį, kuriame bandoma įrodyti, kad Ispanijoje kara sukėlė Sovietų Sąjunga per savo bolševikus.

Nejaugi "Darbininko" redaktorius nežino, jog tai yra gryna kvailystė, kuriai nei jis pats tiki, nei jo skaitytojai tikės?

Chicago "Draugas" ragina Amerikos lietuvių krepšius pas savo senatorius ir kongresmonus. Tegul jie užtaria Lietuvai! Tegul jie reikalauja, kad Hitleris nedrįstų atimti iš Lietuvos Klaipėdą!

Pasiūlymas yra geras. Užtarimo Lietuvai reikia visur įjieskoti.

Nekai dalykai atrodė su WPA darbais. Visus juos reikės uždaryti su sausio 26 d., nes tam tikslui Kongreso paskirti pinigai išsišaus.

O tas reiškia, kad trys milijonai darbininkų neteks darbo. Ką darys jų žmonos ir vaikai?

Industriinių Organizacijų Kongresas (CIO) ir čia skubinasi darbininkams pagalbon. Jis reikalauja, kad sausio pradžioje susirinkęs Kongresas tuojau paskirtų dar bilioną dolerių WPA projektams tęsti. Biliono dolerių užtektų iki pabaigai birželio mėnesio.

Veikia ir Workers Alliance, bedarbių ir WPA darbininkų unija. Jos prezidentas David Lasser kalbėjosi su prezidentu Rooseveltu ir patarė reikalauti iš Kongreso, kad jis tuojau

Darbo Žmonių
Dienraštis
Kaina \$5.50 Metams
Brooklyne \$6.00
Metams

LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

No. 301

Telefonas STagg 2-3878.

Brooklyn, N. Y., šeštadienis, Gruodžio (December) 24, 1938

Pavienio Numerio Kaina 3c.

Metai XXVIII, Dienraščio XX

U.S.A. Kirto Naziam Antausi; Atmetė Jų Protestą-Reikalavimą

Washington. — Amerika griežtai atmetė Vokietijos valdžios protestą ir reikalavimą, kad Amerika atsprastų Hitlerio valdžią.

Vokietijos atstovas Washingtone įteikė tokį protestą ir reikalavimą todėl, kad Jungtinių Valstijų vidaus reikalų ministeris H. L. Ickes "labai įžeidęs" Hitlerį. Mat, Ickes praėitą sekmadienį Sionistų susirinkime Clevelande pavadino Hitlerį "brutališku diktatorium." To pat kalboj Ickes smerkė amerikietį lakūną Lindberghą ir automobilių fabrikantą H. Fordą, kad jie priėmė "garbės" medalius nuo Hitlerio. Ickes sakė, kad joks krikščionis, joks amerikonas negali priimti medalių iš to rankos, kuri plėšia ir žudo nekaltus žmones.

Amerikos užsienių reikalų vice-ministeris Welles pareiškė Vokietijos atstovui, jog dabartinis nazių protestas ir reikalavimas atsprastų yra visai ne vietoj. Jis nurodė, kaip žiauriai Vokietijos spauda užsiuldinėja ir dergia prezidentą Rooseveltą ir Amerikos valdžią abelnai.

Pagaliaus, Welles priminė Hitlerio atstovui, kad ministeris Ickes, pasmerkdamas nazių terorą, išreiškė mintį ir jausmą milijoniškos daugumos Jungtinių Valstijų gyventojų prieš Hitlerio "gyvulišką diktatūrą."

Berlin. — Kai kurie nazių laikraščiai rašo, kad gal reikės sutraukti diplomatijos ryšius su Jungtinėmis Valstijomis.

Vokietijos Naziai Užvaldo Čechoslovakijos Radio

Praga. — Čechoslovakija, pagal savo "kultūros" sutartį su Vokietija, turi užleisti vokiečių programai savo geriausią radio stotį "Melnik" keturias valandas kasdien. Tos programos vedėjai yra hitlerininkai iš Vokietijos.

Si Čechoslovakijos radio stotis taipgi turi perleisti nazių kalbas ir programas iš Berlyno į užsienius. "Mainais" už visa tai, Vokietijos radio kartais duos šiek tiek čechiškos muzikos.

paskirtų vieną bilioną ir penkis šimtus milijonų dolerių WPA projektų tęsimui.

Nereikia snausti ir patiems WPA darbininkams. Jie turi kalbėti už save. Jie turi susirinkti ir siųsti Kongresui reikalavimus.

Masinis judėjimas išgelbės WPA projektus ir trijų milijonų darbininkų darbus.

Slovakų Fašistai Sveikina Hitlerį, o Vokiečiai Naziai—Juos

Praga, Čechoslovakija. — Fašistiniai Hlinkos sargai Slovakijoje, savivaldiškoje provincijoje Čechoslovakijos, pasitikdami uniformuotus vokiečius nazius ten, sveikina juos: "Sargybon—Tegyvuoją Hitleris!" o vokiečiai naziai jiems atsako: "Tegyvuoją Hitleris—Sargybon!" Vieni ir kiti sako žodį "sargybon" slovakiškai (na straž), o "tegyvuoją Hitleris" vokiškai.

Katalikam Vokietijoje Darosi Blogiaus kaip Senovės Romoje

Paryžius. — Vokietijos valdžia planuoja atimti katalikų bažnyčios turtus, kaip praneša N. Y. Times korespondentas, neseniai atvykęs iš Vokietijos į Franciją. Hitlerininkai grumoją išmesti iš darbo tuos katalikus vyrus, kurių moterys eina į bažnyčią ar kurių vaikai lanko parapijines mokyklas.

Katalikų dvasiškiai taip niekinami, kad jau labai mažai jaunuolių teina į kunigų seminarias.

Vienas aukštasis katalikų bažnyčios vadas sako, kad senovės Romoje geriau buvo krikščionybė negu dabar Vokietijoje. Pagoniškoj Romoj žmonės buvo viešai teisiami už krikščionybę ir viešai kankinami; bet dabar Vokietijoje daugelis katalikų tik pagrobama ir nežinia kur nudedama.

Tas katalikų vadas sako, jog popiežius pirmiau bijojo tik bolševizmo, bet dabar jis supranta nazizmo pavojų.

Masiniai Krikštijasi Vengrijos Žydai: Bijo Fašistų

Budapest, Vengrija. — Žydai, bijodami didėjančio fašistų smurto ir norėdami pasilaikyti pilietines teises, būriais eina pas katalikų kunigus apsikrikštyti.

Tokį daugumėšką žydų krikštijimąsi peikia net kardinolas Seredi. Jis sako, kad po nusitarimų mainyt religiją turėtų bent trys mėnesiai praeiti iki apsikrikštijimo, kad tie žydai galėtų susipažinti su naujos tikybos pagrindais.

ORAS

Apsiniaukę ir šilčiau. — N. Y. Oro Biuras.

Žinios iš Lietuvos

Ar Reikia Geresnių Įrodymų!

Vilnius, gruodžio 20. — Neseniai įvykusiuose Vilniaus Krašto savivaldybių rinkimuose, švenčių apskritį 18 seniūnijų tarybininkais bei padėjėjais išrinkti 159 lietuviai, o gudų, rusų, žydų ir lenkų sykiu išrinkta tik 68.

Lietuvių Atstovai Klaipėdos Krašto Seimelyje

Klaipėda, gruodžio 20 d. —Lietuvius Klaipėdos Krašto seimelyje atstovaus dr. Trukanas, dr. Anyšas, Ky-

brancas ir dr. Pajaujis. Po rinkimų, vokiečių rinkimų iššokimai aprimo.

Paminklas Vokietininkų Nužudytam Jonušiui

Klaipėda, gruodžio 21 d. —Darbininkai ir amatininkai nutarė vokiečių nužudytam lietuviui Jonušiui pastatyti paminklą.

Generolas Nagius į Pietų Afriką

Kaunas. — Gruodžio 19 d. į Pietų Afriką išvyko generolas Nagius aplankyti lietuvių kolonijų.

Vengrų Fašistai Naikina Žydų Teises kaip Piliečių, Profesionalų ir Biznierių

Budapest, Vengrija. — Nuo naujų metų bus paversti žydai iš redagavimo ir savininkystės vengriškų laikraščių, pagal valdžios sumanymą, įteiktą Vengrijos "seimui." Žydai taip pat bus išmesti iš teatrų ir judamųjų paveikslų vadovybės ar savininkystės.

Biznio įstaigose skaičius žydų bus apribotas 12 procentų iš viso. Žydų nuosimtis medicinoj, advokatuoj ir kitose profesijose bus numuštas iki 6 procentų. Žydams visai neleidžiama kandidatuoti į senatą; ir žydų atstovybė bet kokioj renkamoj valdiškoj įstaigoj nukertama iki 6 procentų.

Bet žydams bus nevalia balsuoti rinkimuose kartu su kitais Vengrijos piliečiais; jie galės balsuoti tik už mėnesio po bendrų rinkimų.

CHINIJĄ PIRKO TUKSTANTŲ AMERIKINIŲ TROKŲ

New York.—Chinija pirko tukstantų amerikinių General Motors ir Chrysler trokų, po pustrėčio tono įtalpos; už juos sulgo užmokėti apie milijoną dolerių ir 25-kių milijonų dolerių kredito, kurį Ameriką davė Chinijai.

Šie trokai taip stipriai pastatyti, kad gali važiuoti bile kokiais keliais. Jie chinam pavaduos tuos geležinkelius, kuriuos japonai sunaikino.

Nuteistas Amerikietis Kaip Japonijos Šnipas

Los Angeles, Calif.—Federalis teismas pripažino kaltu K. A. Drummondą, buvusį Douglas lėktuvų fabriko inspektorių, kad jis už \$25 pardavė japonam planus naujai statomų karinių Amerikos lėktuvų. Už tai gausias iki dviejų metų kalėjimo.

kimų; taigi jų balsai tikruoj neturės vertės.

Valdžios įnešimas "seimui" reikalauja, kad vidaus reikalų ministerijai būtų duota teisė atimti pilietybę iš tų žydų, kurie tapo Vengrijos piliečiais po 1914 m. birželio mėnesio.

Fašistinė Vengrijos valdžia jau skirsto žydus į "pilnakraujus" ir "maisytkraujus," panašiai kaip Vokietijos naziai.

"Pusiaur—maisytkraujai" ir "turintieji ketvirtį žydiško kraujo" tik tada nebus laikomi žydais, jeigu jų tėvas ar motina jau buvo krikščioniškai krikštyti ir apsidėdė pirm 1938 m. sausio 1 d.

Mažiau varžomi bus tie žydai, kurie pasauliniame kare gavo aukso ar sidabro medalių arba po du žemesnės rūšies medalius.

KOKIĄ "TAKĄ" JAPONAI NORI UŽKART CHINIJAI

Tokio. — Japonijos ministeris pirmininkas F. Konoje pareiškė, kad taikytųsi su Chinija tik šitokiomis sąlygomis:

Chinija turi pripažinti Manchukuo kaip "valstybę;" prisidėti prie Japonijos-Vokietijos-Italijos sutarties "prieš Komunistų Internacionalą;" panaikinti dabartinę Kinų tautinės partijos Kuomintang valdžią; leisti japonų kariuomenei pasilikti tam tikruose Kinijos punktuose "prieš komunistus;" duoti Japonijos piliečiam pilną gyvenimo ir biznio laisvę Kinijoje; ir suteikti japonam lengvatas išnaudoti gamtinius Kinijos turis. Užtat Japonija nereikalausianti karo nuostolių atlyginimo iš Kinijos.

Berlin. — Nazių propagandos ministeris Goebbels serga vidurių influenza.

Patys Generolo Franco Kareiviai Pakorė 45 Italijos Karius

Suimta 40 Airių Respublikiečių Karių už "Suokalbi" Siaurinėj Airioj

Belfast, Siaurinė Airija. —Policija protestoniškos Siaurinės Airijos suėmė 40 persirengusių oficerių ir kareivių iš katalikiškos Airijos respublikos. Sako, kad jie per šventes rengėsi "užpulti valdžios rūmus ir valdininkus" Siaurinėj Airioj.

Darant kratas namuose, girdi, sučiupta to "samokslas" dokumentai pas Airių respublikos kariškius.

Čechoslovakija taip pat Išmeta Žydus Profesorių ir Mokytojų

Praga, Čechoslovakija. —Švietimo ministeris Kapras suspendavo visus žydus profesorius ir mokytojus iš vokiškų universitetų ir vidurinių mokyklų Čechoslovakijoje; taip padarė pagal Hitlerio valdžios reikalavimą. Numatoma, kad toliau bus paversti žydai profesoriai ir mokytojai taip pat iš čechoslovakiečių apšvietos įstaigų, o žydai gydytojai iš ligoninių ir apdraudų įstaigų.

Čechoslovakijos valdžia kiek pirmiau norėjo uždaryti vokiškus universitetus ir vidurines mokyklas savo kare, nes permažai teliko vokiečių mokinių ir studentų; bet Vokietija uždraudė jų uždarymą.

RAUPAI SHANGHAJUI

Shanghai, Chinija.—Rau-pais šiame mieste apsirgo 85 europiečiai ir amerikiečiai; jau 332 chinai mirė nuo rau-pų.

Du Areštantai vos Nenuleido Policininkui Kelines

Newmarket, Ont., Canada. — Du vyrai pavalgę restorane ir atsakė užmokėt. Tad juos areštavo policijos konsteibelis W. Burke ir varė į kalėjimą. Bet areštantai užpuolė policininką, apkūlė jį, apspardė ir nuplėšė petnešas (šleikas), kad nustumtų jo kelinės. Ale policininkas vis tiek jų nepaleido, ir magistratas teisėjas priteisė, kad abudu užsimokėtų po dolerį valgyklai ir keletą dolerių pabaudos. Sako, kad "jūs paeinate iš gerų šeimynų, tai tik todėl nesiunčiu jus į kalėjimą."

Kiekvienas "Laisvės" skaitytojas prašomas gaut bent po vieną naują skaitytoją šiame "Laisvės" vajuje.

Hendaye, Franc.—Ispanijos pasienis. — Fašistų armijos kareiviai ir oficeriai įnirtę prieš nachališką ir sauališką elgimąsi Musso-linio ir Hitlerio kariuomenės. Generolo Franco ispanai, todėl, pakorė keturiasdešimt penkis Italijos oficerius ir kareivius, o daugelį kitaip nužudė.

Fašistų komandieriai sušaudė šimtą ispanų, kaip slapta tarnavusių Ispanijos respublikai.

Fašistų cenzoriai iškrėtė pašto siuntinius, adresuotus Anglijos vicekonsului H. Goodmanui, Irune, ir sako, kad "radę dokumentus," išduodančius generolo Franco planus ofensyvai prieš respubliką.

Fašistai šaudo gyventojus, kurie tik pasirodė "apvalytame" ruože prie rubėžiaus su Francija. Nuo gruodžio 7 d. fašistų cenzoriai iki šiol nepraleido jokių laišku per sieną į Franciją.

Turi Būt Mokama Pensija ir "Neteisėtiem" Vaikam

Trenton, N. J. — Darbe buvo užmuštas Newarke vienas darbininkas, prigryvenęs du vaikus moteriai, su kuria jis be šliūbo gyveno; ir todėl valstijos vyriausybė nenorėjo mokėti vaikam pensijos pagal valstijinių darbininkų atlyginimo įstatymą; sakė, kad tie vaikai "neteisėti."

Besliūbė motina tad kreipėsi į teismą ir teisėjas J. L. Bodine nusprendė, kad vienam ir kitam vaikui turi būti mokama po 10 dolerių į savaitę per 17 metų.

Taip nuspręsta, nežiūrint, kad ta moteris ėmė ir bedarbės pašalpą skirtingu vardu tuo laiku, kada jinai gyveno su minimu darbininku kaip nešliūbuota jo pati.

ZINIŲ ZINELES

Burgos, Ispanija.—Generolas Franco rimtai serga influenza.

Paryžius. — Keli piktdariai išplėšė \$29,000 iš Lyonais banko pasiuntinių ir, atsisaukdami, pabėgo.

Kaunas. — Gruodžio 17 d. į Berlyną atvyko naujai paskirtasis Lietuvos pasiuntinys gen. štabo pulk. Škirpa.

KALĖDOSE "LAISVĖ" NEIŠEINA

Pirmadienį legalė šventė, tai "Laisvė" tą dieną neišeina.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY

The Laisve, Inc.

every day, except Sunday

46 TEN EYCK STREET, BROOKLYN, NEW YORK

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year.....	\$5.50
Brooklyn, N. Y., per year.....	\$6.00
Foreign countries, per year.....	\$6.50
Canada and Brazil, per year.....	\$5.50
United States, six months.....	\$3.00
Brooklyn, N. Y., six months.....	\$3.25
Foreign countries, six months.....	\$4.00
Canada and Brazil, six months.....	\$3.00

Entered as second class matter March 11, 1924, at the Post Office at Brooklyn, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

Ramybė Geros Valios Žmonėms!...

Siuo šūkiu rytoj, Kalėdų dieną, katalikų bažnyčiose kunigai kreipsis į tikinčiuosius, į savo pasekėjus. Šis šūkis rūbuoja tikinčiųjų spaudoj. Tai gražus šūkis, žmoniškas šūkis. Deja, geros valios žmonės šiandien ramybės neturi, nors jos jė labai trokšta!

Niekur žmonės ramybės taip nenorėjo, kaip Ispanijoje, kur milžiniška dauguma gyventojų yra katalikai. Tačiau jau pusrėčiųjų metų, kai ten verda aukštosios dvasiškių palaiminta žmonių žudynė, griauinama miestai, ardamos bažnyčios, naikinamas viskas, kas žmonėms brangu. Tai atlieka to krašto ir Italijos ir Vokietijos fašistai. Jie pradėjo skerdynę ir tęsia ją. Kalėdų dieną, veikiausiai, ir Ispanijos fašistai šauks „ramybė geros valios žmonėms“, ir tuo pačiu sykiu griaus miestus, žudys moteris ir vaikus!

Chinijos žmonės per šimtmečius gyveno gražiai, ramiai ir tos ramybės labai trško, nors ir ne krikščionių tikybos jie yra. Bet ir ten Japonijos plėšrusis militaristinis fašizmas drasko jų ramų gyvenimą, griauina miestus, žudo žmones!

Cechoslovakija taipgi trško ramybės, bet ją sudrumstė siaubūnas fašizmas ir tą šalį beveik visiškai sunaikino.

Visoj Vakarų Europoj siūčia neramybės, siaučia pašėlusio fašizmo dūkmės, vedas pasaulį į naują skerdynę, baisinę, negu kada nors žmogus yra matęs.

Fašizmas šiandien yra neramybės—kary, plėšimų, žmonių vergimų—šaltinis. Kai jam bus galva nusukta, tuomet pasaulio ramybė geros valios žmonėms užviešpataus.

Todėl visi tikintieji, ypačiai mūsų broliai katalikai darbininkai, minėdami savo didelę šventę, Kalėdas, kartodami obalsį „ramybė geros valios žmonėms“, privalo pasirūpinti nugalėti fašizmą, tą civilizacijos ir kultūros priešiną. Jie privalo jungti savo jėgas su visais kitais fašizmo priešais, demokratijos ir taikos šalininkais, ir veikti bendrai, veikti išvien.

Kai plėšrusis fašizmas bus išnaikintas, kai darbo žmonės pasaulį valdys, tuomet šis gražus obalsis—ramybė geros valios žmonėms—turės reikšmę; tuomet jis bus įvykintas!

Smūgis Generolui Franco'ui

Hitlerio ir Mussolinio bernas generolas Franco gavo vėl skaudų smūgį. Jis ruošėsi prie didelio užpuolimo ant liaudies. Per kelis mėnesius laiko iš Italijos, Vokietijos ir kitų fašistinių šalių plaukė laivais nauji fašistų rekrutai, amunicija, toli šaunamosios kanuolės, tankai, lėktuvai ir kiti karo pabūklai.

Ir štai, pasak žinių, generolo Franco visi planai staigiai suiro. Jis gavo smūgį ne fronte, bet užfrontė. Sukilimai prasidejo Franco armijoj. Vien Burgos mieste, gen. Franco „sostinėje“ areštuota virš 800 kareivių, oficerių, pulkininkų. Nors fašistų cenzūra bando žinias paslėpti, bet sužinota, kad frankistai sušaudė kelis aukštus oficerius, du pulkininkus ir vieną generolą.

Sukilimai įvyko Pamplunoj, Saragosoj, Segovėj, Sorioj, Orensėj ir kitur. Didžiama sukilimų turėjo griežta nusistatymą prieš Mussolinio italų fašistų viešpatavimą. Ant kiek tik sukilimai buvo dideli, mums dar neužtenka davinių, bet jų svarba didelė, nes jie įvyko generolo Franco armijoj, ypatingai tarpe artilleristų.

Tuo tarpu ateina žinių, kad generolo Franco ruoštos ofensyvos planai pateko liaudiesiems. Jeigu tai tiesa, tai parodo, kad Franco net štabe atsirado žmonių, kurie veikia prieš Hitlerio ir Mussolinio planus pavergti Ispaniją.

Kad Ispanijos žmonės pavergto generolo Franco teritorijoj yra prieš jį nusistatę, tą mes daug kartų jau atžymėjome. Tik šiomis dienomis gavome pranešimą, kad Saragossa mieste, katalikės minykės išleido lapelyje draugės La Pasionaria, veiklios komunistės, kalbą ir masiniai ją išplatino. Gauta pranešimų, kad susiorganizavo ir partizanų grupės, kurios jau kelis generolo Franco traukinius išsprogdino ir paleido nuo bėgių į pakalnes. Tas veikimas užfrontėje uždavė generolui Franco'ui o kartu Mussoliniui ir Hitleriui skaudų smūgį.

Pavojingas Vaistas

„Amerikos“ bendradarbis, Vytauto Ainis, rašo apie Lietuvos užsieninę politiką. Su Lenkija, girdi, nepatogu, nes ji Lietuvos skriaudikas. Su Francūzija ir Anglija nepakeliu, kadangi josios išdavė Cechoslovakiją. O su Sovietų Sąjunga taipgi negalima, nes, esą, tai „komunistinė, tarptautinėje politikoje mažai reikšmės turinti, o, be to, silpna...“ Tad kame gi išeitis? Vytauto Ainis siūlo Lietuvai telktis su nazių Vokietija!

Kitais žodžiais V. Ainis pasisako, kad Lietuva pataptų Vokietijos vergė ir tarnautų jai veržimuisi į rytus. Nereikia nei aiškinti, kad tokis siūlymas yra labai žalingas ir jei Lietuva jį priimtų, jis to krašto nepriklausomybę prazudytų.

Mūsų nuomone, Lietuva turi laikytis su galinga Sovietų Sąjunga, su mažosiomis valstybėmis, Latvija, Estija, na, ir su Lenkija, kuriai šiandien pavojus iš Vokietijos pusės yra nemažesnis, negu Lietuvai.

Kas Galima Būtį Nuveikti

Nesenai Chicagoje įvyko Amerikos Lietuvių Kongreso vietos skyriaus konferencija, kurioj „Vilnius“ red. Andrius skaitė referatą apie Kongreso veiklą, bei uždavinius. Be kitko, jis pasakė:

Ką gali nuveikti Amerikos Lietuvių Kongresas mūsų išeivijos labui šioj šaly?

Yra eilė svarbių darbų, kuriuose mūsų Kongreso skyriai gali ir privalo dalyvauti.

1. Kultūrinis Darbas

Kultūriniame darbe ALK gali suvaidinti svarbią rolę, ypatingai mažesnėse kolonijose. Kongreso skyriai gali:

a) Steigti ir palaikyti chorus, teatro grupes, apšvietos ratus;

b) Steigti ir palaikyti knygynus, skaityklas;

c) Bendrinti kultūros darbą jau esančių organizacijų;

d) Jungti visus pažangesnius lietuvius įvairiose organizacijose kovai prieš fašistus ir visus atžagareivius;

e) Visais galimais būdais didinti progresyvių lietuvių judėjimą visose lietuvių kolonijose.

Mažesnėse kolonijose ALK skyriai gali būti pati svarbiausia įstaiga progresyvių veikimui.

2. Kova už Demokratiją

Amerikoj taip jau yra reakcinio elemento ir fašistų. Viena, ir čia stambus kapitalas nori užkarti savo nuogą diktatūrą, kaip Vokietijoj ir Italijoj jau yra. Antra, Vokietijos fašistai čia irgi emė kurstyti bent vokiečius.

Amerikos demokratiniai nusiteikę žmonės visi smarkiau veikia, būriasi į organizacijas kovai už išlaikymą ir praplečimą demokratijos šioje šalyje.

Amerikos Lietuvių Kongreso skyriai privalo DĖTIS PRIE to judėjimo. Kad geriau to siektis, reikia veikti maždaug sekamai:

a) Stengtis įtraukti į bendrą veikimą prieš fašizmą kitas lietuvių organizacijas, kaip tai, Sandaros kuopas, kitas tautinio nusistatymo, bet ne fašistines grupes, taipgi ir katalikų organizacijas — visus, kas tik nori veikti dėl labo demokratijos.

Paryžiečių demonstracija prieš Italijos fašistų pasikėsinimus pulti ant francūziškų teritorijų.

Iš kur Kilusi Krikščionių Kalėdų Šventė?

Kalėdos, Kristaus gimimo diena, kaip skelbia kunigai. Kristus, anot kunigų, yra dievo sūnus, gimęs iš nekaltos mergelės, kuri ir po gimdymo pasilikusi nekaltai. Gimęs Kristus tvirtai, jautis ir asilas šildė jį, begulintį edžiose, savo kvaipu, jam gimus, dangui sužibusi nauja žvaigždė; jam atėję nuslenkti „trys karaliai“, o „nelabasai“ Erodas norėjęs jį nužudyti. Ir daug, daug kitokių keistų dalykų apie jį pasakoja. Ir visa tai būtų labai stebuklinga, jeigu tai būtų teisybė, o ne pasakos. Pasirodo, kad lygiai tokios pat „stebuklingos“ pasakos sekamos ir apie kitus dievus, ir į jas žmonės tikėjo ir dabar dar tiki. Taip stebuklingai gimė ir dievas Adonis Sirijoje, ir graikų Dionizas ir persų Mitra, ir aigiptiečių Horus, ir babiloniečių Mardukas, ir dar daugybė kitų, daug už Kristų vyresnių dievų. Ne tik dievai, bet senovės ir garsūs žmonės ir karaliai būtinai stebuklingai iš panelių gimdavo. Taip gimė Romos imperatorius Augustas, taip gimė Aleksandras Makedonietis; Chinų galvočius Konfucijus gimė nuo to, kad smakas išmetė iš nasrų jį jo motiną brangų akmenuką, nuo kurio ji pradėjo Konfucijų. Persų Zaraturą pradėjo motina

nuo to, kad iš dangaus nusileido garbė, susijungė su jo motina, nuo to ji pastojė ir gimė Zaraturą. Kuomet Zaraturą gimė, gamta džiugavo, medžiai ir upės giedojo garbės giesmę, ant dangaus sužibo žvaigždės. Tas pat atsikartojo su Budda, kurio motina Mają apvaisino patasai dievas. Buddai gimus žvaigždė sužibo dangui, ir karaliai atėjo nusilenkti, ir užmušti jį norėjo; motinai prisiėjo bėgti. Net aigiptiečių dievas-bulius Apis stebuklingai gimė iš karvės Gator: saulės spindulys, girdi, nusileido į karvę ir jį gimė dievą-bulį Apį. Visose šitose ir daugybėje kitų pasakų motinos mergelės, pagimdė, pasiliko nekaltos lygiai taip, kaip Marija, pagimdžiusi Kristų. Dar įdomesnių yra pasakų. Štai deivės Venera, Junona ir kitos turėjo net po kelis vaikus ir vis tik mergaitėmis pasiliko, „stebuklingumu“ toli pralenkdamos mūsų panelę švenčiausią.

Ant senovės Aigipto rūmų griuvėsių užsiliko piešinys iš laiko 2,000 metų anksčiau tariamojo Kristaus. Ant pirmo piešinio dievas Tot, lygiai kaip krikščionių Gabrielius, pareiškia faraonui motinai Mutemua, kad ji paliks motina. Ant kito paveikslėlio dievas Knef, lygiai kaip krikščionių

šventoji dvasia, paliečia jos lūpas kryžiumi, reiškia, apvaisina ją. Po to jau eina gimimo piešinys, nusilenkimas trijų karalių su dovonomis. Ir daug, daug panašių „stebuklų“ galima pasakoti, kuriems žmonės tikėjo daug anksčiau prieš tariamojo Kristaus gimimą. Kai kurie tų dievų, kaip va, Mitra, Adonis, Budda ir kiti buvo vadina mi pasaulio išganytojai, atpirkėjais, dievo sūnumis, pasiūtais žmonėms gerą padaryti.

Visa tai paduodu dėl to, kad parodyti, jog visos tos pasakos ne naujiena, kad krikščionių Kristui taikomos pasakos jau buvo daug anksčiau kitose tikybose.

Dabar mokslo jau galutinai nustatyta, kad Kristaus, kaippo asmens, visiškai nebuvo, kad vadinamieji evangelistai surašė tik pasakas, kurios vaikščiojo žmonėse apie dievo sūnų, išgelbėtoją; krikščionių pasakos susidėjo iš anksčiau jau buvusių pasakų apie kitus dievus. Evangelistai — o jų buvo daugybė — kiekvienas kitaip aprašė tariamąjį Kristų. Tikrai ketvirtame šimtmečiu po tariamojo Kristaus gimimo krikščionių kunigai, įgiję Romos valstybės, suvažiavę Nikejoj 364 metais, sudarė jiemis netinkamas evangelijas (jų buvo net 54), palikdami (kanonizuodami) tik 4, kurias sudėstė taip, kad kiek mažiau būtų jose prieštaravimų. Bet neveizint jį tai, prieštaravimų ir nesąmonių evangelijose liko nemaža, užtat kunigai draudžia tikintiems tas evangelijas skaityti be bažnyčios aiškinimų, kad jie nesusektų tų priešingumų ir nesąmonių, kurios ten yra parašytos apie tariamąjį Kristų.

Pirmieji krikščionys beveik 4 šimtmečius nešventė Kristaus gimimo dieną 25 gruodžio. Ligtolaik buvo švenčiama drauge gimimo ir krikšto šventė; vadinosi ji „teofanija“, kas mūsų kalboj reiškia „dievo pasireiškimas“ arba, kitaip sa-

kant, ta diena, kurioj, anot Jono ir Morkaus evangelijų, Kristus atėjo pas Joną krikštytoją ir priėmė krikštą. Mat, iki IV šimtmečio pas krikščionis nebuvo vienos minties apie Kristaus gimimą. Vieni laikėsi tos minties, kad Kristus visiškai negimė, bet tiesiog iš dangaus atėjo į šį pasaulį jau suaugusio žmogaus pavidale. Apie šitokio nusistatymo buvimą liudija mums II šimtmečio krikščioniškojo rašėjo Justino raštai. Tos sriovės galva buvo tūlas Markionas, kuris mokino, kad Kristus visiškai negimė, bet stačiai nuženktė iš dangaus ant žemės prie Jono, kad jį pakrikštytų. Markiono mokinyš Apollo tvirtino, kad patsai Kristaus kūnas nebuvo panašus į paprastų žmonių kūną, bet buvo išaustas iš žvaigždžių kūnų medžiagos.

Apie tai, kad pirmojo amžiaus krikščionys nepripažino kuniško Jėzaus gimimo, mini ir „apaštalių darbai“, kur pasakojama, kad apaštalas Povylas, būdamas Korinte, susitiko ten su krikščionimis, kurie sekė žydą Apollo iš Aleksandrijos, kuris pripažino „tik Jono krikštą“ (XXIV-28). Tas Apollo matomai vienas tų krikščionių, kurie pripažino, kad Jėzus nusileido iš dangaus, kad priimti krikštą iš Jono. Ir dvi evangelijos: Morkaus ir Jono matomai yra šitų pažvalgų įtaikoj, nes jos nieko nežino apie Kristaus gimimą. Pas juos pasakojimas apie Jėzaus gyvenimą prasideda stačiai nuo to laiko, kuomet jis, jau suaugęs, atėjo krikštytis pas Joną krikštytoją ties Jordano upe.

Tas Dievo pasireiškimas (teofanija), kurį šventė 6 sausio, buvo ne tik Kristaus, bet ir kitų graikų ir romėnų dievų (kaip antai Dionizo) pasireiškimo diena.

Vėliaus antrame ir trečiame šimtmečiuje, kuomet pagonų dievų įtaka susidėjo pasakos ir apie Kristaus gimimą, krikščionių teologai ima įdomautis Kristaus gimimo dienos klausimu. Vieni, pasiremami evangelijos pasaka apie angelų pranešimą piemenims, padarė išvadą, kad Kristus turėjo gimti pavasarį ir išskaitliavo, kad jo gimimo diena privalo būti 28 kovo; kiti, kad 19-20 balandžio; dar kiti — kad 20-21 gegužės. Žiemos laikas buvo atmetas, nes tuomet gyvuliai neganomi laukuose. Tikrai Klimentas iš Aleksandrijos skaitė, kad Kristaus gimimo diena turėjo būti 8 ar 18 lapkričio. Apie Kristaus gimimo dienos šventimą niekas tuomet nemanė. Štai privertė padaryti pagonų dievų konkurencija.

Krikščionių kalendorių 25 gruodžio diena pirmą kartą pažymėta kaipo Kristaus gimimo diena tikrai 354 metais. Tą dieną Romos kalendorių pažymėta: „Kristus gimė Betleeme Judejos“, bet greta pridėti ir žodžiai „Nenugalimo gimimas“; o nenugalimu tais laikais vadinosi saulės dievas Mitra. Reiškia, krikščionių kalendorių pažymėta ir Kristaus ir Mitros gimimo dienos. Ta diena buvo ne tik Mitros, bet ir Adoniso, ir Marduko ir Oziriso gimimo diena. Mat, toji diena kaip tik pradeda eitilgyn diena, reiškia gema jauna pavasario saulė. Se-

(Tęsa ant 5 pusl.)

Prašome Apmokėti Sąskaitas Prieš Naujus Metus

Prašome visų draugijų ir organizacijų užsimokėti sąskaitas—„bilas“ už skelbimus ir spaudos darbus prieš Naujus Metus, nes su pirmą dieną sausio „Laisvė“ turi užsimokėti stambių bilų, todėl reikia pinigų.

Taipgi prašome visų tų „Laisvės“ skaitytojų, kurių prenumeratos pasibaigė, užsimokėti prieš naujus metus. Tas, taipgi daug pagelbės dienraščiui atsisteisti su tais, kuriems jis yra skolingas.

Visų dienraščio „Laisvės“ patriotų prašome gauti savo dienraščiui nors po vieną naują skaitytoją laike švenčių.

„LAISVĖS“ ADMINISTRACIJA

427 Lorimer St.,

Brooklyn, N. Y.

b) Užmegsti ryšius su kitataučių anti-fašistiniu veikimu, ypač su Lietuvos išeiviais žydais;

c) Kooperuoti su Amerikos anti-fašistinėmis organizacijomis, ypač remti darbą American League for Peace and Democracy, kuri jau turi virš 4,000,000 apie ją susisipietusių pažangių, organi-

zuotų Amerikos žmonių.

d) Remti abelnai Amerikoj pažangų judėjimą prieš reakciją ir fašizmą.

Veikdami bendrai su kitomis anti-fašistinėmis organizacijomis, mes taipgi gausime jų kooperaciją ir Lietuvos reikalais, savo darbui dėl demokratijos Lietuvoje.

LITERATŪRA MENAS

KNYGOS IR JŲ RAŠYTOJAI

“Kultūrai” 15-ka Metų

Lietuvoje išeina, be daugelio mažesnių ir jaunesnių, trys dideli žurnalai: “Vairas,” “Židinys” ir “Kultūra.” Ideologiniai, pirmasis yra fašistinės krypties, antrasis katalikiškos, o trečiasis, “Kultūra,” pažangiosios arba demokratinės krypties.

Siemet “Kultūrai” sukako lygiai penkiolika metų nuo pasirodymo pirmojo numerio. Tad vienuoliktas žurnalo numeris (eilinis—179) išėjo, kaip jo jubilėjinis, padidintas ir gausiai iliustruotas—daugiausiai bendradarbių atvaizdais.

“Kultūra”—rimtas ir įdomus žurnalas. Aplink jį susispietė daug žymių Lietuvos rašytojų, — jaunesnės ir senesnės kartos rašytojų. Užtenka priminti tik tai, kad šio žurnalo redaktorium yra buvęs (apie penkerius metus) toks plataus masto vyras, visuomenininkas ir literatas, kaip prof. P. Leonas, kuris nesenai mirė.

Dabartinis “Kultūros” redaktorius yra prof. A. Purėnas, o faktinis redaktorius J. Galvydis. Žurnalo bendradarbių eilėse įeina Vincas Krėvė-Mickevičius, K. Korsakas-Radzvilas, P. Cvirkas, “Laisvės” skaitytojams jau žinomas Breivė, Jonas Šimkus, Kazys Boruta, A. Venclova, J. Butėnas, J. Marcinkevičius; poetai: Salomėja Nėris, K. Jakubėnas, T. Tilvytis, M. Lukauskienė, J. Kruminas, Vyt. Montvila, A. Rūkas, V. Žilionis ir visa eilė kitų žymių rašytojų. Su tokiais rašytojų būriu, aišku, žurnalas, kad ir prie labai nepalankių sąlygų, visuomet išeina įdomus. Jame skaitytojas ras ne tik literatūros kritikos, poezijos, apsakėlių, bet ir mokslinių straipsnių įvairiais gyvenimo klausimais.

Linkiu “Kultūrai” gyvuoti ilgiausius metus!

M. R.—da.

Mūsų Rašytojai

Seno Vinco apysakos labai mėgiamos mūsų laikraščių skaitytojams ir neskaitytojams. Kuriam perskačiau Seno Vinco apysakas, visi pageidavo girdėt tokių apsakų daugiau. Spėju, kad Senas Vincas gali parašyti ir “šviesai” gerų straipsnių. Geistina daugiau raštų “šviesoje.”

V. Paukštys patiekė gerą vertimą, “Melsvoji Knyga,” ir pats save apkaltino, kad gal vertimas nevisai geras. Gerbiamas drauge, geresnį vertimą vargiai kas būtų patiekęs. Aš esu skaitęs nemažai rusiškos literatūros, tai drąsiai sakau, kad V. Paukštys patiekė gerą vertimą ir geros knygos. Padėka priklauso V. Paukščiui už išvertimą įdomios knygos. Geistina, kad visa ta knyga būtų išleista lietuvių kalba.

A. Bimba daug gero įteikė visiems galintiems skaityti: tai knyga: “Kelias į Naują Gyvenimą.” Lengva skaityti ir gambiai išaiškina darbo žmonių reikalus. Darbo žmonės negerai elgiasi, jei, galėdami nusipirkti mišėną knygą, neperka, sakydami, kad menkai galį skaityti, arba laiko neturi. Tai klaida. Tą knygą lengva skaityti ir lengva suprasti. Nedaug laiko ima perskaityti kelis puslapius, o nauda didelė. Juk dabartinis senas gyvenimas netikęs—tai pripažįsta kiekvienas darbininkas. Kodėl nežengti į tą kelią, kuris veda į naują gyvenimą? Virš minėta knyga daug pagalbės.

R. Mizara paleido į pasaulį “Ūkanas”. Nedidta knyga, bet vertinga mūsų literatūroje. Tokios knygos mes neturėjome. R. Mizara patiekė ją mums. Perskaitėm ją atydziai ir kilo klausimas: Ar R. Mizara jau renka medžiagą kitai panašiai knygai?

Moterų žiniose telpa **B. E. Senkevičienės** vertimas apysakos: “Kaliniai.” Ta apysaka labai vertinga, nes nurodo, kaip galima perauklėti blogus žmones į gerus. Mums teko skaityti apie kalinius, dirbusius prie Maskvos—Volgos kanalo; dabar B. E. Senkevičienės versta apysaka nuveda mus į girią, kur kaliniai dirba ir persiauklėja į gerus.

A. K.

“Baudžiavos Nuotakos”

PENKIŲ VEIKSMŲ DRAMA IS BAUDŽIAVOS LAIKŲ LIETUVOJ SU DAINOMIS IR SOKIAIS

Kūrinys vaizduoja baudžiavos laikų baudžiauninkų gyvenimą—jų vargus ir kovas... Originaliai šį veiklą parašė baltarusių kalba Vladislavas Galubokas ir pavadino “Ponas Surinta.” Lietuvių kalbon vertė Pr. Kvedaras ir Al. Marma, gyvenantieji Pietų Amerikoje. Lietuvių kalba išleido (mimeografu) Lietuvių Meno Sąjunga.

Originalių scenos veikalių, vaizduojančių baudžiavos laikus, labai mažai mūsų literatūroje. Amerikoje, kiek prisimenu, buvo vaidinta “Ponas ir Muzikai” ir “Blinda”. Savo turiniu, savo dvasia, “Baudžiavos Nuotakos” yra labai panašus kūrinys “Blindai,” tik daug vaizdžiau rodantis anų laikų ponų žiaurumą ir jų doriškąjį supuvimą.

Daugelis teiraujasi apie to veikalo turinį, jo dramatiškumą ir t. p. Kad patenkinti mūsų dramos grupės ir scenos veikėjus, sutrauktoje formoje čia bandysiu perduoti patį kūrinio turinį.

Originale yra prologas, kuris atidengia sekamą vaizdą: Baudžiavos vergų kapinės. Apkerpėję ir susikraipę kryžiai. Aplinkui medžiai ir krūmokšliai. Vasaros naktis. Girdisi lakštingalos daina.

Pirmoje scenoje matome kapinėse besislapstantį kazoką maištininką, kuris greitai momentu prisiartinia prie sugriuvusio kryžiaus, uždeda ant jo ranką ir kalba: “Broli mano! Kada tu mirei, ant tavo lūpų pamėlynavo mirtinas prakeiksmas! ‘Broli, kalbėjai tu,—aš mirštu sukaustytom rankom ir kojom... Mirštu už laisvę, už savo pavergtuosius brolius!’ Tu siuntei prakeiksmą plėšriam žvėriui Surintai! Tu praėjai manęs, kuomet ateis atkeršijimo diena, ateiti ant tavo kapo! Klausyk, mieles broli, atkeršijimo diena jau atėjo! (Išsitraukia revolvėrį ir užsiglaudžia už medžio. Tuom tarpu scenoje pasirodo ponas Surinta, jo žmona Rožė ir auklė su jų kūdikium mergaitė rankose).

Turime antrą sceną—Surintai prieš akis. Jie gėrisi vakaro grožiu. Lakštingalė vis čiulba. Viskas būtų gerai, bet tas baudžiauninkas kapas... Prisiminė poniai ta nekalta atimta gyvybė; ji sudrebėjo. Auklė priminė apie tai pačiam Surintai, bet šis rūščiai sumurmėjo: “Atsimenu. Tai mano valia. Einam!”

Rožė nori pavirtusį kryžių pakelti, rodo žuvusiam gailėsčio, bet Surinta nedaleidžia. Rožė pastebi, kad ji atsimenanti, kaip po tu sukrypusių kryžių trunėjantis baudžiauninkas voliojosi kraujuose, o jai pažūrėjus į jį, vėliau susilaukė kūdikio su apgamu ant veido. Tas Rožė jaudina, ji pradėjo savo vyrui išmetinėti už jo žvėriškumą.

Jie jau buvo bepasitraukę iš tos nejaukios vietos, kaip štai staiga pasigirsta šūvis. Bet, taikoma kulka Surintai, pataikė Rožės krūtini. Rožė miršta. Surinta iš persigandimo sumunka. Kazokas, pripuolęs prie auklės, išplėšia iš jos rankų Surintų mergaitę, ir pabėga. Tai toks prologo vaizdas.

Šis prologo vaizdas lietuviškame leidime išmestas, kad veiklas būtų prieinamesnis suvadinimui mūsų scenoje. Tą visą vaizdą kūrinio personažai atpasakoja savo kalbose.

Dabar imsimė kūrinio veiksmus pačiliui.

PIRMAS VEIKSMAS

DEKORACIJOS. Priekyje matosi kelias, už jo miškas; kairėje—didelis medis ir krūmai; dešinėje—kaimiškos kapinės, kryžiai. Vienas didelis paminklas su Surinto žmonos paveikslu. Dalykas dedasi po 18 metų nuo to įvykio, kai ponias Surintienė buvo užmušta ir pagrobta Surintų kūdikis-mergaitė.

Baudžiauninkai—vyrai ir merginos—palei kapines grėbia šieną. Jie dainuoja. Dainoj jaučiamas maištingumo motyvas. Personažas Budrikas (baudžiauninkas) tą dainą vadina “nauja daina, gyva kaip vanduo.” Surinto vergams ji naujenybė. Ją čia paskleidė iš Ukrainos ką tik pribuvusi mergina, vadinama Kastė. Ji labai su visais draugiška, ir savo išvaizda senesniems Surinto vergams labai primena 18 metų atgal mirusią Surinto žmoną Rožę. Tik ji su apgamu ant veido. Šiaip—labai graži.

Vieni vergai teiraujasi ir kvotinėja Kastės biografiją, o kiti, senesni, perspėja juos nuo to, nes, esą, kai ponas sužinos ją esant pabė-

ŠAUKSTYTI

Išpažintis

Aš pardaviau sielą už duonos kąsnį. Tėvynę parduodu priedo... Laikas išmoko atprasti Ir nuo didžiausios gėdos.

Tėvas man siūlė Markšą, Motina pirmo bažnyčią. Nepatogu su gimine bartis—Pasirinkau vidurį tyčia.

Šiandie nebėra idėjų... Ir kam jų pagaliau reikia? Sukas malūnai pavėjui—Tau pačiam ir kišenei sveika...

Tėvas mirė po tiltu, Motina vaikšto duonos, Aš pinigus literiais pilstau Ir esu 5-ųjų ūkių ponas!

Eikit, velniop, idealai! O kūną reiks komisan nešt... Vistiek šuniškas galas Ateis man ir tokiems, kaip aš!...

(Šitaip poetas vienam Lietuvos laikraštyje apibūdina dabartinius Lietuvos valdovus, kurie neturi principų, kurių idealas—pilvas. —“L.” Red.)

gėlė,—gali skaudžiai nubausti. Pataria Kastei per daug neišsikalbėti, būti atsargia. Kai kurie pasakoja Kastei apie tai, kaip 18 metų atgal ant šių kapinių taikoma kulka Surintai perskrodė širdį jo žmonai. Vėlonė prašiusi, kad ji čia pat būtų ir palaidota. Tai jos čia ir paminklas. Ji labai buvusi panaši į pribuišėlę Kastę. Kastę tie pasakojimai jaudina, bet pats dalykas jai vis dar neaiškus, liekasi paslapčia.

Vienas jaunas baudžiauninkas, Vitas, vis kažkur slampinėja. Daugelis mena, kad jis bendrauja su sukilėliais. Vitas teisinasi: “miške buvau, su medžiais kalbėjau.”

Vergai pajunta besitartinantį poną Surintą. Nutrūksta pašnekėdai. Kiti nugaustina, kad ponas nepatėmytų Kastės, kad ji nepapul- tų bėdon. Jų tarpe yra vienas, nuodugus žiop- lį vaikiščią, bet jis tik apsimetėlis, pono šni- pas. Visi baudžiauninkai tai nujaucia.

Scenoje pasirodo ponas Surinta. Vergai jį visi bendrai pasveikina. Surinta greitai pastebi Kastę, ir čia pat sužino, kad ji pabėgėlė... Klausinėjama, Kastė pasisako, kam ji pirmiau priklausė ir kaip senai pabėgo. Surinta į ją įstabiai žiūri. Jam atrodo, jog jos veidas jam kur tai matytas. Jis jai įsako eiti dvaran. Kastė nusigąsta, nes mano, kad ponas jai dvere nori nubausti. Bet Surinta turi kitą tikslą—nori ją turėti už sugulovę. Ji patinka netik ponui Surintai, o ir jo rudam ekonomui, ir maištininkaujančiam baudžiauninkui Vitui. Tačiau, pirmenybė tenka Surintai: Kastę pasiima jis sau dvaran, į palocius. Kastė išsi- gaudus, nusiminus...

ANTRAS VEIKSMAS

Antro veiksmo vieta—pono Surinto kambarai. Per vidurį didelis gėlėmis išpuostas lan- gas; iš kairės ir iš dešinės pusės—durys. Ant sienų jų tėvų ir senelių paveikslai, ir iškabin- ti ginklai. Vidury scenos stalas, už kurio sėdi Surinta ir jo kolegos: Bružinskai ir Žiaur- auskas. Pas juos puota; ant stalo gėrimai ir užkandžiai. Ponai susigeria ir šaukia “ura.” Jie pasirėngę ilgai lėbauti. Didesniam pasitenkinimui, Surinta įsako ekonomui atvesti jiems jaunų merginų-motėrų, kurios yra nuo- takomis, tik ką šliubą emusios bažnyčioje.

Susirinko užsakyti muzikantai. Kiek vėliau, atvedama ir jaunos nuotakos. Jų viso trys. Jos visos šliubinčiuose drabužiuose. Įeina verkda- mos. Surintas jas “ramina”, sakydamas, kad jos čia bus laikomos tik per naktį, o rytoj gal- lės eiti pas savo vyrus. Tuojau jas bandoma nugirdyt.

Muzikantams įsakoma groti, bet vienas jų atsaisako pono klausyti, sakydamas: “Man ran- kos nudžiūtų, jeigu aš tavęs klausyčiau! Mano dukტė čia lieja ašaras (rodydamas į savo duk- terį), o tu nori, kad aš griežčiau. Prakeikiu tave!”

Surintas labai supyksta ir stveria nuo sie- nos šautuvą, kad nudėti seną muzikantą, kam jis drįsta užsisoti už savo dukterį. Surintui užsimojus šauti, dukტė uždegina savo kūną tėvą ir suunka: “Geriau aš mirsiu!” Ponas, įdūkęs, įsako tarnam senį suimti ir pasodinti ant kalkių, kad ten gyvas sudegtų. Tarnai se- nį išvelka. Ponai imasi už verkiančių nuotakų.

Kitas muzikantas perspėja poną nuo pa- vojaus, nes, esą, dvario kas Vitas vadovauja prieš ponus kylantiems vergams. Ponai iš syk

išsigąsta, bet vėliau gerokai išsigėrę ant dra- sos, ir vėl pradeda kabinėti nuotakas... Baiju- sis ekonomas ramina ponus, sakydamas, kad jis Vitą jau užmušęs, bet ponai jam netiki. Įsako jam bėgti į lagerį ir pranešti ulanams, kad jie būtų pasirengę prieš kylančius dvaro vergus.

Ponai nusiramina, dar išsimaukia “ant dra- sos” ir, pasiskirstę nuotakas, rengiasi prie sa- vo tikslo...

Lauke pasigirsta šūvis. Ponai išsigąsta ir pabėgėliai savo aukas. Surinta puola prie lan- go ir sužino, kad jie apsupti Vito vadovauja- mų vergų... Staiga Vitas įpuola vidun ir pa- leidžia šūvį į Surintą. Tas sumunka. Vidun įsiveržia daugiau sukilėlių. Ponai tampa su- imti (išskiriant Surintą, kuris guli pašautas). Mergaitės paliuosuojamos.

Patėmiję, kad Surintas ne mirtinai sužeis- tas, vitiečiai norėjo ir jį išsigabenti į miškus, bet tuom tarpu pribuvo ulanai ir pirmieji tu- rėjo nešdintis lauk. Apsišaudę su ulanais, Vi- tas su savo būriu paspruko, paimdami su sa- vim ponus Bružinską ir Žiauraušką.

Už scenos žmonių riksmas ir varpų garsai.

TREČIAS VEIKSMAS

Scena—sukilėlių stovykla, miške. Viduryje scenos kurenasi ugnis. Apie ugnį sukilėliai geria ir dainuoja. Antroje pusėje kaladė gra- žiai apdegta antklode. Vakaras.

Prasideda ponų tardymas. Pirmiausiai pa- šaukiama jų tarnas, ekonomas. Jis yra keistos išvaizdos: rudas, pasišaušęs, didelis bails, o kartu ir melagus. Bet iš baimės, jis daro vis- ką, kas tik jam įsakoma...

Būdamas bailiu vergu, ekonomas visaipei- sinasi ir nori sukilėliams įtikti. Visaipei- meluo- ja ir giriasi. Pastarieji turi iš jo gardaus juo- ko.

Pagalios, Vitas įsako ekonomą palikti gyvu, jei jis pakars du čia atgabentus ponus—Bru- žinską ir Žiauraušką. Tarnas su tuo pilnai su- tinka; esą, jis galis ponus karti, kaip peles...

Ponai pakartai. Korimo darbą atliko jų bu- vęs tarnas. Jis taip pat norįs ir Surintą nu- dėti, jei tik jam būtų leista dvaran grįžti. Vi- tas jį paleido.

KETVIRTAS VEIKSMAS

Surinto butas. Uždangai pasikėlus, scenoje matome auklę prie “švento” abrozo, dėkavo- jančią dievui, kad Surintas išliko gyvas. Tuom momentu įeina Kastė. Ji mano, kad kas nors mirė. Auklė greitai jai paaiškina, jog niekas nemirė, o ji tik meldžiasi, kad ponas greičiau išgytų.

Auklė raminančiai kalba ir pasakoja Kas- tę, kad ji dabar turėtų būti linksma ir lai- minga, nes ji jau ne vergė, o laisva. Bet Kastę tas “laisvumas” nelinksmina. Ji jaučia lyg tai kokią nelaimę; ji verkia.

Auklė ją ramina, pasakodama, kad, jeigu ponas Surinta kada ir mirs, tai visus turtus paliks jai, tai yra, Kastei. Jis, esą, ją labai myli, nes ji labai panaši į pono mirusiąją žmoną.

Kastė dėlei tokio priminimo dar labai su- sijaudina; ji daug sykų yra girdėjusi nuo darbininkų, kad ji labai panaši į žuvusią po- nią. Ji pradeda pagauti tą sielą, kuris veda prie to, kad mirusi ponia yra buvusi jos moti- na, o dabartinis jos “geradėjas” ponas Surin- tas—yra jos tėvu. Ji pradeda nujausti, kad ji yra savo tėvo sugulovė...

Auklė, kuri visa tai žinojo, o tik nenorėjo Kastei atvirai visko pasakyti, — dabar pasi- juto persilpną paslaptį išlaikyti, pradėjo verk- ti ir vaizduoti: “Tai buvo vasaros vakare... Mes ėjome per kapines... Lakštingala čiulbėjo ir... Ir sustaugė vilkas! Ir... pasigirdo šūvis... Ach... pasipylė kraujas... Ponia krito nuo kul- kos... Išplėšė kūdikį iš mano rankų kazokas; tas kūdikis-mergaitė buvo lygiai su tokio apgamu ant veido, kaip ir tavo...”

Kastei buvo aišku, kas ji ir kas jai yra Surintas. Ji paklausė auklės, ar ji neturi likusių mirusios ponios drabužių. Auklė prisipažino saugojanti tuos likusius drabu- žius jau 18 metų ir ji jai juos parodys. (Jodvi išeina.)

Scenoje pasirodo ekonomas, ką tik grį- žęs iš maištininkų stovyklos. Jis jau kitais rūbais ir su vyžomis. Prie šono prisikabinęs seną kardą. Pasirodo ir ponas Surinta, tik jau labai sumenkęs. Jis klausinėja ekon- omą, ar jį maištininkai paleido. Ekonomas, norėdamas ponui įtikti ir pasirodyti drąsuo- liu, sako, kad jis užmušė sargybinius ir dar, magaryčioms, užmušęs patį jų vadą Vitą, —parbėgęs namo. Taip pat praneša ponui,

(Tasa ant 4-to puslapio)

Prabėgomis

Pereitame Lietuvių Meno Sąjungos suvažiavime Centro Sekretorė B. Šalinaitė savo prelekcijai chorams pareiškė: “Dėkime pastangas, kad mūsų Lietuvių Meno Sąjunga iki ki- to suvažiavimo išaugtų dvigubai didesnė!” Suvažiavimo delegatai tam pareiškimui karštai pritarė.

Draugai menininkai, žiūrė- kime, kad mūsų žodis stotųsi kūnu!

—o— Lenktynės (vėjus) padvigu- binimui Lietuvių Meno Sąjun- gos narių skaičiaus jau pra- sidėjo. Kaikurie chorai ener- gingai imasi darbo. Baltimo- rės Lyros Choro pirmininkas Juozas Deltuva paskelbė, kad jų choras stoja lenktynėse už gavimą naujų narių. Jis mano, kad baltimoriečiai lai- mės lenktynes ir gaus už tai pirmą dovaną.

Baltimoriečiai be reikalo burnos neušina: jų žodžius lydi darbas.

—o— Brooklynės Aido Choro veikėjas Pranas Pakalniškis šių žodžių rašytojui pareiškė, kad aidiečiai dės pastangas savo chorą padvigubinti. Tik šiomis dienomis jie jau gavę 9 naujus narius.

Jeigu visi mūsų chorai pa- seks aidiečius, tai Lietuvių Meno Sąjunga gali padvigubė- ti bėgyje 3-4 mėnesių!

—o— Su pradžia 1939 metų mū- sų apskričiai laiko savo me- tines konferencijas. Jose tu- rėtų būti išdirbti planai, kaip pasekmingiau veikti gavimui naujų narių. O jeigu kurie apskričiai savo konferencijų ir neturės, tai jų veikiantieji ko- mitetai privalo turėt savo po- sėdžius ir pravesti naudingus planus vajeus reikale.

—o— Greitot ateityj įvyks LMS III-čio Apskričio metinė kon- ferencija. Ji įvyks sausio 29 d., Elizabeth'e, N. J. Esan- tieji apskričio ribose chorai ir kiti vienetai savo atstovus į konferenciją jau renka.

Galima tikėtis, kad III-čio Apskričio konferencija bus konstruktyvė visais LMS rei- kalais.

—o— Mažai apie save informuoja centrai ir per spaudą I, II ir IV apskritis. Daugiau gyvu- mo, draugai!

—o— Lietuvių Meno Sąjungos centras skiria eilę pryzų lenk- tyniuojantiems chorams ir pa- vieniams nariams. Bet ar ne- būtų gerai, jeigu savo miestų veikėjų paakstinimui chorai nuo savės kiek nors kredituo- tų savo vajininkus. Tas jiems duotų daugiau padrąsinimo mestis darban gavimui naujų narių. Chorai, pagalvokite apie tai.

—o— Montello, Mass., gyvuoja Dramos Ratelis. Dramos Ra- telis yra “anūkas” buvusio dramos ratelio “Viesula,” ku- riamas per dešimt metų teko veikti ir šių žodžių rašytojui. Taigi, dabartiniai Montello Dramos Rateliui esu šiek tiek giminingas. Bet kaip gaila, kad mano “giminė” dar ne- priklauso prie Lietuvių Meno Sąjungos!

Drauge A. Vāsari, pranešk Dramos Rateliui, kad Tu jį at- stovavai pereitame Lietuvių (Tasa ant 4-to puslapio)

UPTON SINCLAIR

RAISTAS

10-25-38—51

(Tāsa)

Pagaliaus jam nusiobodus sēdēt tyloje, jis pakilo ir pradējo belstī j durīs; savininkas atējo, žiovaudamas, ir trindamas akis. Jis laikē vietā atvira visā naktī ir snaudē tarp svečū.

"Aš noru namon eiti," sakē jam Jurgis. "Man labai rūpi mano pati—aš ilgai negaliu laukti."

"Tai kodēl, po velniū, tu pirmiau taip nesakei?" atsiliepē tas. "Man rodēsi, kad tu visai neturi jokiū namū, kur gali pareiti."

Jurgis išejo. Buvo ketvirta valanda ryto ir tamsu, nors i akī durk. Ant zemēs buvo šviežiai prisnigta trys ar keturi coliai ir sniegas krito gana gausiai. Jis tekinas pasileido link Anelēs namū.

Virtuvēs lange buvo matyt šviesa, bet uždanga ant lango buvo nuleista. Durys buvo neužrakintos ir Jurgis puolēsi i vidū.

Anelē, Marē ir kitos moterys tupējo susitraukusios aplink pečiū taip pat, kaip ir pirmiau; tarp jū Jurgis

Paaiškinimas dēl Rezoliucijū

Konferencijoj buvo skaitytos visos tos rezoliucijos ir tik rezoliucija priē fasizma, uē demokratija, buvo printa be pastabū. Kitos rezoliucijos buvo priimtos su pastabomis, kad reikalinga kaip kas īsimti, o kaip kas pridēti. Todēl duota sumanymas palikti rezoliucijū komisijai, kad rezoliucijas pilnai sutvarkytū ir pasiūstū spaudai ir reikalingoms įstaigoms.

Rezoliucijū komisija, po konferencijos, rezoliucijas pertvarkē pagal konferencijos delegatū išsireikškimus, kaip kurie žodžiai iš rezoliucijū buvo īsimti, o kaip kurie įdėti. Ir rezoliucijū komisija pilnai esame įsitikine, kad mes atlikom savo uždutį, kurią konferencija mums pavadē atlikti.

Netiesą "Naujienos" skelbia, kad "rezoliucijū komisija susidējo iš trijų komunistū." Rezoliucijū komisija susidējo iš dviejū komunistū ir vieno nepartinio, bet žymaus pačių "Naujienu" bendradarbio, drg. J. Krukonio. Kaip "Naujienu" bendradarbis drg. J. Krukonis, taip ir komunistai su rezoliucijū turiniu vienbalsiai sutikom ir pasiuntēm šioms laikraščiams: "Naujienoms," "Vilniai," "Laisvėi" ir "Keleivui." "Naujienoms" pasiūsta po šiuo antrašu: 1739 S. Halsted St., Chicago, Ill. Bet "Naujienu" redakcija savo editoriale sakosi "negavus" tų rezoliucijū. Tai jau ēia ne rezoliucijū komisijos kaltē. Rezoliucijū komisija sakom, kad tos rezoliucijos pilnai atstovauja konferencijos delegatū ūpa ir jū įsitikinimus. Uē rezoliucijū komisija:

P. S. Šis paaiškinimas yra pasiūstas visiems viršū įvardintiems laikraščiams. J. G.

Redakcijos Pastaba

Dažnai konferencijos priima rezoliucijas "principe" ir pveda rezoliucijū komisijai jas galutinai suredaguoti, sutvarkyti, net pataisyti, prisilaikant konferencijoje išreiktū minčių, ir paskelbti spaudoje.

Mes manome, kad ypatingai tokiose konferencijose, kuriose dalyvauja įvairių pažiūrų žmonės, šitokia rezoliucijų priėmimo sistema turėtų būti griežtai panaikinta. Spaudoje turėtų būti skelbiama tik tai tos rezoliucijos, be jokių pataisyimų, kokios buvo konferencijoje skaitytos ir priimtos. Tik tai taip bus galima išvengti nesupratimų ir klaidų.

Jokios naudos niekam ne- neša tokios "komisijų pataisytos arba suredaguotos" rezoliucijos, dēl kurių paskui ky-

la ginčai ir kurios gadina bendrai veikiančių grupių santykius.

Todēl mes sakome, kad ir šita Bostono konferencijos rezoliucijū komisijos sutvarkyta ir paskelbta rezoliucija spaudos klausimu, dēl kurios, matyt, mūsų broliai socialistai reiskia didžiausį nepasitenkinimą, nustoja savo vertēs.

Gal tas tiesa, kad minima rezoliucija išreiskia mintis visos rezoliucijū komisijos ir konferencijos delegatū daugumos, tačiau Amerikos Lietuvių Kongreso ir jo svarbių konferencijose iki šiol nebuvo praktikuojama priimti rezoliucijas dauguma balsų. Visuomet buvo bandoma rezoliucijas priimti vienbalsiai, arba bent jau pilnai sutinkant komunistams ir socialistams. To reiktų prisilaikyti ir ateityje. Taip turėtų žiūrėti ir Kongreso konferencijū taisyklės ir visi mūsų draugai. Visi turėtų dėti visas pastangas, kad ta bendrą darbą, tą bendrą pa- žangiųjų judėjimą palaikyti ir plėsti.

Knygos ir Jų Rašytojai

(Tāsa iš 3-čio pusl.)

kad jo kolegos — Bruzinskas ir Žiaurauskas—jau pakartai galvom žemyn.

Ekonomas gerai primelavęs savo ponui, gavo pagyrimą ir dovanų. Surintas išeina.

Scenoje pasirodo Kastē, apsirengusi Surinto mirusios žmonos rūbais. Ekonomas labai persigasta; jo rudi plaukai atsistoja stulpu. Ima šaukti: "Pasauli, pasauli!... O, karalienē dangaus!..."

Kastē klausia, ko jis taip labai išsigando, ar jos nepažino. Ekonomas sako, kad jam pasirodžiusi ponia iš "ano pasaulio." Paskui ekonomas atsikvošėjo. Užklaustas, kaip jis ēia atsirado, Kastei dar daugiau primelavo, negu Surintai.

Kuomet Kastē įsilviko į savo mirusios motinos drabužius, tai ten buvę senieji dvirio darbininkai pradėjo nuo jos bėgti, nes jie manē, kad tai ponia iš "ano pasaulio" sugrįžo. Net pats ponas Surintas, persigandęs, sušuko: "Rože!" Mat, jo velionē žmona Rožē buvo vardu.

Kastē suprato, kad ji motinos rūbais dėvi, ir kokią rolę jai tenka lošti. Ji sušunka: "MAMA!" ir parpuola.

Surinta klausia auklēs, "kas yra?"

Auklē: "Jūsų duklė!..."

PENKTAS VEIKSMAS

Scena ta pati. Naktis. Ant sienos šventųjų paveikslai. Dega žvakės. Uē scenos girdisi giedant bažnytinės giesmės ir grojant vargonai.

Ekonomas, išlindęs iš po pastalēs, klaupiasi prie abrozo ir prašo dievo, kad jo ponas greičiau kojas pakratytų, o jam liktų dvaras ir gražioji Kastē. Jis jau daug naktų nemiegojo ir vis planavo, kad poną pasiūst pas Abrahamą...

Kastē keikia Surinto dvarą ir jį patį, kaip žmonijos išgama. Auklē jū bando su- laikyti nuo keiksmo.

Ant scenos pasirodo Surintas. Jis visi-

patēmijo keletą vėliau pribuvusiųjų—jis taipgi patēmijo, kad namuose buvo tyku.

"Na?" užklausē jis.

Nei viena jam nieko neatsakē; jos tik sēdėjo nublankusios ir žiūrėjo į jį smeigusios akis. Jis net riktelėjo antru kartu: "Nagi?"

Ir prie menkos, rūkstančios lemputēs šviesos jis pamatē, kaip Marē, kuri sēdėjo arčiausiai prie jo, kratē galvą iš lėto. "Dar ne," ištārē ji.

Jurgis net suriko nusigandęs. "Dar ne?"

Marē vėl pakratē galvą. Vargšas vyras stovėjo be žado. "Aš negirdžiu jos," ištārē vos atgaudamas kvapą.

"Jau senai, kaip jos negirdėti," atsakē toji.

Visi nutilo, bet už kiek laiko, atsiliepē balsas iš po pastogēs: "Hello!"

Kelios moterys nubėgo į kitą kambarį, kuomet Marē prišoko prie Jurgio. "Lauk ēia!" sakē ji, ir jiedu stovėjo nublankę, drebdami ir klausydami. Uē valandėlēs buvo girdēt, kad ponia Haupt bando nulipti kopėčiomis, koliodama ir graudendama juos, kuomet kopėčios girgždėjo, lyg ir protestuodamos. Uē valandėlēs ji atsistojo piktai ir vos kvėpuodama ir jie girdėjo ją ateinant į virtuvę. Jurgis greit dirstelėjo į ją ir net susvyravo, visas pabalęs. Ji savo jakutę buvo nusivilkusi, kaip dirbantieji prie skerdimo gyvulių; jos rankos buvo suteptos krauju ir kraujais buvo aptaškyta burna ir drapanos.

Ir stovėjo, sunkiai kvėpuodama ir dairydamsi aplinkui; nei vienas neatsiliepē.

"Aš padariau, kaip geriausiai galėjau," veikiai ji pradėjo kalbėti. "Daugiau aš jau nieko negaliu padaryti—neužsimoka ir bandyti."

Vėl užstojo tyla.

"Tai ne mano kaltē," tēsē ji. "Jums priderėjo paimti daktarą ir nelaukti taip ilgai—jau buvo per vėlu man atėjus." Dar kartą pasidarē tyku, tarytum visi būtų išmire. Marē laikē apsikabinusi Jurgį savo sveikąja ranka, kiek išgalėdama.

Veikiai ponia Haupt kreipēsi prie Anelēs. "Gal turite ką išsigerti?" užklausē ji. "Geros ruginēs?"

Anelē papurtē galvą.

"Herr Gott!" sušuko ponia Haupt. "Toki žmonēs! Tai gi gal nors valgyt man duosite ką nors—aš nieko neturėjau nuo vakar ryto, o ēia aš beveik ik mirčiai nusidirbau. Kad tai aš būčiau žinojusi kad šitai bus, niekados nebūčiau ējusi už tuos pinigus, kiek jūs man duodate."

Bekalbant apsisuko ir pamatē Jurgį. Jį su pirštu jam pagrąsino. "Tamsta supranti mane," sakē ji, "man užmokēsi tuos pinigus vistiek! Tai ne mano kaltē, kad tamsta pašaukei mane taip vėlai, kad aš nieko tamstos pačiai negaliu pagelbėti. Tai ne mano kaltē, kad kūdikio pirmiau atėjo viena rankutė ir ji negalėjau išgelbėti. Aš bandžiau visą naktį, o toji vieta, kur ji yra, tai netinkama ir šunims užgimti, ir neturint nieko valgyti, apart to, ką aš savo kišeniuose atsinešu."

(Bus daugiau)

kas liginis. Ima klejoti. Jam "rodosi" dvirioakas, kurį jis užkapojo... Jis šaukia- si kuniga, šaukiasi dievą, kol visiškai nusilps- ta. Pasirodžius dukteriai, jis prašo jos atleidimo, prašo jos nepalikti jį paskutinēsio jo gyvenimo valandose; žada jai palikti visus savo turtus. Bet ši nuo jo ir nuo jo siūlomų turtų atsisako, jį palieka.

Prie Surinto sukinėjasi jam buvęs ištikimas tarnas-ekonomas. Bet ir tas dabar jau laukia jo galo, kad gavs kuom nors pasinaudoti. Surintas siunčia jį parnešti nuodų, ir kalba eisias lapių gaudyti. Tarnas jam parneša nuodų. Dar kiek susikuopęs mintyse, Surintas bando parašyti testamentą ir viską palikti savo dukteriai Kastei, bet jo ranka jau dreba ir jis nepajėgia parašyti. Prašo, kad tai padarytų ekonomas. Jis diktuoja, o ekonomas rašo. Rašant, kur ponas sumini Kastēs vardą, tai ekonomas padeda savo. Ir taip testamentas parašomas ekonomui.

Po parašytu testamentu Surintas šiaip taip pasirašo. Dar pagalvojęs, prisipila stiklą nuodų ir išgeria. Nesunku suprasti, kas dėjosi po to... Mirdamas Surintas parodo ekonomui dar maišelį su brangenybėmis ir pratarē paskutinius žodžius: "Jai... Mano dukterei..." Ekonomas lupte išlupo maišelį.

Surintas užsibaigē. Ekonomas, laikydamas maišelį, atsistojo prieš abrozą, persižegnojo ir kalba: "...Viskas mano. Ir pinigai ir žemė! Ir Kastutė mano!"

Ekonomui nematant, Vitas taiko revolve- rį ir, paleisdamas šūvį į ekonomą, sušuko: "Ir kulka tavo!"

Ant šūvio įbėgo Kastē ir, radusi du la- vonu, klausia, ar Vitas juos abu užnušē. Tas atsakē, kad tik vieną.

Kastē nugastauja, kas dabar bus... Kur jos kelias? Vitas pakviečia ją su savim, su visais pavergtais, kad kovoti prieš neteis- bę. "Ten, kur teisybė ir laisvė! Kur nėra pavergtųjų!"—šaukē Vitas. Dvaras pradedo degti. (Uždanga.)

P. Bs.

Vengrija Žiauriai Terori- zuoja Slovakus

Bratislava, Čechoslovakija. — Autonominės provincijos Slovakijos ministeris dr. Durcianski atsišaukē į Angliją, Franciją, Italiją ir Vokietiją, kad suvaldytų vengrų terorą prieš slovakus plote, kuris buvo atimtas nuo Čechoslovakijos ir priskirtas Vengrijai. Jis reikalauja, kad tame plote būtų padaryti visuotini balsavimai, ar žmonēs nori priklausyti Vengrijai ar grįžt į Čechoslovakijos ži- nybą.

Užprenumeruok Dienraštį "Laisvė" Savo Draugams

PRABEGOMIS

(TASA IŠ 3-čio PUSL.)

Meno Sąjungos suvažiavime, kuriame buvo nutarta, kad visos mūsų dramos grupės pri- valo rasti Lietuvių Meno Są- jungos pastogėje!

Brooklyno Aido Choras stro- piai mokinasi S. Šimkaus tri- veiksmę operetę "Išėjis." Ji bus suvaidinta sausio 15 d., 1939 m.

Lietuvių Liaudies Teatras paėmē susimokinimui "Farma- zonus." "Aš Numiriau" ir "Kontrolj."

Brooklyniečiai, kaip mato- me, kruta neblogai.

P. Balsys.

KALĖDŲ ŠVENTĖMS

Kalėdos yra linksma šventė. Links- miausia dovana yra bonka geros Degtinės, Vyno arba Šampano.

LIETUVISKAS MONOPOLIS turi begalinį pasi- rinkimą visokių gėrymų, sutaisytų gražiose dėžėse dovanoms.

Kiekvienam pirkėjui Lietu- viškas Kalendorius dykai.

REPUBLIC LIQUOR STORE

415-417 Keap St., Brooklyn, N. Y.

X. STRUMSKIS, sav.
Lic. L-72.

Tel. Ev. 7-2089

GARSINKITES "LAISVEJE"

FRANK DOMIKAITIS RESTAURACIJA

417 Lorimer St. Brooklyn "Laisvės" Name

GERIAUSIOS RŪSIES VALGIAI

Gaminami Europiško ir Amerikoniško stiliaus. Pui- kūs, lietuviško namų darbo, kilbasai ir kepta paršie- na; gaspadoriškai nuvirti kopūstai ir barščiai.

Atdara Nuo Anksti Ryto iki Vėlai Vakaro

Vasaros laiku visada yra gražus pasirinkimas pieniškų valgių ir daržovių, virtų ir žalių.

Dienraščio "Laisvės" BAZARAS

Didžiausia Proga Pigiai Pirkti GERUS DAIKTUS

Laike švenčių kiekvienas turime pagyvoti, ką duosime "Laisvės" bazarui. Labai bus reikalinga piniginių dovanų bazarui, nes padaryti bazarą turtingu ir įvairiu daiktais, reikēs dapirkti daug daiktų. Prašome nesivėluoti su dovanomis bazarui, nes iš anksto turime ži- noti, kiek ko gausime. Taipgi prašome tų draugų ir draugių, kurie gaminate ką nors naujo ir įdomingo, tuojau apie tai pranešti.

"Laisvės" Bazaras Bus Keturias Dienas Vasario 10, 11, 12 ir 13 February

"Laisvės" patriotai kiekviename mieste privalo rūpintis rinkimu bazarui dovanų. Nes "Laisvės" palaikymas yra visos Amerikos pažangiosios visuomenės reikalas.

Bazaras Bus Laikomas Naujoje Vietoje BROOKLYN CENTRAL PALACE

(Pirmiau ta vieta vadinosi Royal Palace)

16-18 Manhattan Ave. Brooklyn, N. Y.

(vienas blokas nuo Broadway)

DIDELĖ IR PUIKI SVETAINĖ

Laike Bazaru Bus Šokiai Kas Vakara

Inkerman, Pa.

Sulošta "Pusseserė Salomėja"

Gruodžio 10 d. ALDLD 203 kp. šiame kaimelyje statė scenon "Pusseserė Salomėja". Tai buvo retas atsitikimas šios mainierių "pečės" gyventojams. Lošis vaizduoja, taip sakant, vienos šeimos "toli žengiančią" moterį, kuri myli seną berną pati, o dėl svieto akių teigia jį savo jaunutei dukterei. Pastebi tatau senis Dundulis ir puikiu būdu pataria senberniui pasijiešoti merginos per "Keleivį" ir apsivesti. Prie to skymo prisideda jaunus vaikas, Raginis, Dundulio draugas ir apsiengęs moteriškai "atvyksta iš Chicago" pas senį berną. Užklupęs Dundulienės besimyluojant su seniu bernu, Pagirsku, persistato kaip pusseserė Salomėja. Kad ir "pusseserė" tam senberniui, vienok Dundulienė įtūžta ir surengia didžiausią bataliją su kočeliu visiems suokalbio dalyviams, o ypač seniui Dunduliui, kuris kuo neužmuštas lieka. Prispirta Salomėja prie sukočiojimo, nusiima moteriškus plaukus ir pasirodo, kas esanti. Tada prasideda Dundulienės aimanavimas ir gailėstis už žiopylę, o senbernio pyktis ir keiksmas tiems, kurie jį taip suvedžiojo. Ši trijų aktų komedija labai juokinga ir šiame atsitikime lošėjai daugelį žiūrovų išvertė iš kedžių bejuokindami. O tai garbė režisierui A. Pietariui ir aktoriui, vilkesbariečiams.

Kadangi šie aktoriai jau sekmingai juokino publiką Wilkes-Barre, Scranton ir Inkerman, ir niekas apie juos nei žodžiu neužsiminė spaudoje, tai čia laikau už priedermę jų vardus išsaugoti. Štai šie daug triso veikalu padėję draugai ir draugės:

Mokytoja — A. Pietarūtė. Aktoriai: Dundulis—M. Norbuta; Dundulienė—O. Radzevičienė; Elenutė Dundulūtė—M. Radzevičiūtė; senbernis Motiejus Pagirskas—J. Jasulaitis; susipratęs jaunas vaikas Juozas—V. Pietaris; Petras Raginis, kitas susipratęs jaunas vaikas ir "Salomėja"—J. Visockis.

Požeminis.

New Britain, Conn.

RADIO PROGRAMA

Sekmadienį, gruodžio 25 d., per Andriaus Rekaus radio programą, 10 val. ryte, dainuos Lietuvių Radio Choras, vadovaujamas p-lės Marytės Cheponytės. Solo dainuos ponias Ona Norkūnienė ir Petras Melinauskas.

Kalėdinė programa bus pirmadienį, gruodžio 26 d., 10 val. ryte, iš tos pačios stoties WNBC, 1380 kcs. Klausantieji prašomi parašyti laiškelį ar atvirutę ir pasakyti, kaip patiko programa. Adresuokite taip: Lithuanian Radio Program, WNBC, New Britain, Conn., arba programos vedėjo vardu — Andrius Rekas, 63 Sheffield St., New Britain, Conn.

L. R. P. V.

LICENSES

BEER, WINES & LIQUORS

WHOLESALE & RETAIL

NOTICE is hereby given that License No. 081154 has been issued to the undersigned to sell beer, wine and liquor at retail under Section 75 of the Alcoholic Beverage Control Law at 63 Reid Ave., Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.

ERICH KOŁOWSKY
63 Reid Ave.
Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. 181047 has been issued to the undersigned to sell beer, wine and liquor at retail under Section 132A of the Alcoholic Beverage Control Law at 117 Gold St., Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.

JAMES McLAUGHLIN
117 Gold St.
Brooklyn, N. Y.

Kiekvienas miestas ir miestelis turi ką nors surengti "Laisvės" naudai.

Iš Kur Kilusi Krikščionių Kalėdų Šventė?

(Tąsa iš 2-ro pusl.)

novės žmonės savo dievus lygindavo su saule ir jų gimimą pritaikė prie saulės "gimimo" dienos—25 gruodžio.

Kaip tik 25 gruodžio Romoj buvo iškilmingai švenčiama dievo Saturno šventė — "saturnalijos." Tai buvo linksmybės dienos, sustodavo teismas, skolintojai neperėjo teisės reikalauti iš skolininkų skolų, vergai turėjo teisę viešai vilkėti savo šeiminių drabužiais. Žodžių, tai buvo taikos ir brolybės šventė. Tą pačią dieną švėsdavo ir dievo Mitros šventę. Tas Mitra buvo labai pavojingas konkurentas Kristui. Jo pasekėjai taip pat sudarė bendruomenes, vadinosi broliais Mitroje, turėjo savo dvasiškus priedėjinius ir dar daug kuom buvo panašūs į krikščionis.

25 gruodžio, Mitros gimimo dienoj, mitraistų kunigai iškilnėse dalyvavo apsitaisę puikiais baltais rūbais, kaip dabar mūsų kunigai. I tas mitraistų iškilmes krikščionys mėgdavo lankytis. Krikščionių kunigai sugalvojo, kad geriausias būdas atitraukti nuo to savo "brolius Kristuje," tai perkelti Kristaus gimimo šventę į 25 gruodžio dieną, t. y. priimti mitraistų šventę. Taip ir padarė. 25 gruodžio buvo ne tik Mitros gimimo diena. Tą dieną šventė ir Veneros ir Izidos tikinčiųjų brolijos. Dauge-lyje vietų valstybės tos brolijos darė iškilmingas procesijas, kuriose nešiojo naujai gimusio dievo atvaizdas, gulinčias lopšy. Izidos brolių procesijose kunigai su išskustais viršugalviais (katalikų kunigų tonzuros iš jų paimtos), su baltais rūbais nešė Horuso atvaizdą, gulinčią ant savo dieviškos motinos Izidos rankų.

Krikščionybės vadams labai svarbu buvo nugalėti savo konkurentus ir Mitrą

ir kitus dievus čia Romoj, tuometinio pasaulio centre. Bet šitai neapsiejo be nemalonumų. Jonas Aukšburnis savo pamokslė, pasakydamas Antiochijoj 386 m., pažymi, kad Kristaus gimimo šventė turi ne daugiau 10 metų; be to, pamokyme Aukšburnis peikia tuos, kurie "juokiasi iš to, kad Kristus gimė kūniškai ir tuom sukulia abejones pas prastus žmones." O tikintieji buvo pasipiktinę, niurnėjo ir sakė: "tu perškyrei šventes ir priveidei mus prie daugdievybės." Bet gi galų gale naujas įvedimas svesti kalėdas 25 gruodžio paėmė viršų. Taip buvo Romoj ir Italijoj. Kitose šalyse, kur pagonų dievų konkurencija buvo mažesnė, tas naujas įvedimas įvyko daug vėliaus. Graikijoj švesti kalėdas 25 gruodžio pradėjo tik VI šimt. metyje. Armėnų bažnyčia da ir dabar Kristaus gimimą švenčia 6 sausio.

S. M.

PRANEŠIMAI IS KITUR PITTSBURGH, PA.

Naujai susitvėrusiai "Lietuvių Jaunimo Dramos Grupė" reikalinga orkestrui muzikaliniai instrumentai, arba norintiems prisidėti prie draugijos orkestru arba choro iki gruod. 30 d. 1938 m., tai visais reikalais rastu kreipkitės šiame adresu: Bronislaw G. Jakenta, 2123 Tustin St., Pittsburgh, Pa. (301-302)

WORCESTER, MASS.

TDA. 13 kp. įvyks motinis susirinkimas, antradienį, gruodžio 27 d., 8 val. vak., Lietuvių Svct., 29 Endicott St. Malonėkite visi dalyvauti, nes daug svarbių reikalų yra dėl apkalbėjimo. Taipgi bus renkama nauja valdyba. — P. B. (301-302)

PLYMOUTH, PA.

Lietuvių Kapinių Korporacijos susirinkimas įvyks sekmadienį, gruodžio 25 d., 2 val. po pietų, 40 Ferry St. Prašome visų narių skaitlingai dalyvauti, nes turime daug svarbių dalykų aptarti. (300-301)

GARDNER, MASS.

Lietuvių Sūnų Draugystės Valdybos Antraštis 1939 m.
Pirm. K. Balsučius, 10 Crawford St., Gardner, Mass.
Vice-Pirm. V. Genis, 8 Wrajt St., Gardner, Mass.
Prot. Rašt., A. Zekonis, 107 Conant St., Gardner, Mass.
Fin. Rašt., A. Nakutis, 18 Jackson Hill Rd., Gardner, Mass.
Kasierius, M. Sleiva, 80 Lennon

St. Gardner, Mass.;
Globėjai: J. Yokubnas, 228 Pine St. ir J. Lekacinskis, 135 Logan St., Gardner, Mass.;
Marsalka, J. Ambrosas, 60 Emerald St., Gardner, Mass.
L. S. D. laiko susirinkimus kiekvieną mėnesį, pirmadieniais. Money orders arba čekius, malonkute siųsti Draugystės vardu. (300-301)

WORCESTER, MASS.

ALDLD 11-tos kuopos priešmetinis susirinkimas įvyks sekmadienį, gruodžio 25 d., 10:30 val. ryto, 29 Endicott St. Šis susirinkimas svarbus yra tuomi, nes bus renkama valdyba 1939 metams. Visų narių privalumas dalyvauti šiame susirinkime, ir užsimokėti už duokles. — Fin. rašt. J. N. (300-301)

ELIZABETH, N. J.

Šiuomi pranešami visi Elizabetos apylinkė, kad Bangos Choras rengia puikią turkių vakarienę Naujų Metų dienoj, 1 d. sausio, 7 val. vak. LDP Klubas, 408 Court St. Pats Bangos Choras išpildys dalį koncertinės programos ir pirmu sykiu Elizabetos dainuos mums garsioji soprano Aldona Klimaitė. Dalyvaus svečių iš plačios apylinkės. Taipgi dainuos ir A. Viliuskauskas iš Bayonne. Kviečiame visus. (301-302)

N. S. PITTSBURGH, PA.

Sekmadienį, 25 d. gruodžio įvyksta partijėčių susirinkimas kaip 2 val. po pietų savam name. Todėl, prašome visų narių dalyvauti šiame svarbiame susirinkime. (300-301)

Tel. TRObridge 6330

Dr. John Repshis

(Repšys)

LIETUVIS GYDYTOJAS

278 Harvard Street

kampus Inman Street

art Central Skyro,

CAMBRIDGE, MASS.

OFISO VALANDOS:

2-4 ir 6-8 vakare

Nedėliomis ir šventadieniais:

10-12 ryte

GRAND CHAIR CORP.

A. PETRAITIS

409 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.

Mes išdirbame puikiausius virtuvės rakandus (Kitchen Sets), ir parduodame dirbtuvės kainomis. Mes taipgi atnaujiname miegamųjų kambarių, valgomųjų kambarių ir virtuvių rakandus taip, kad atrodytų, kaip nauji.

Mes patys paimame ir patys pristatome rakandus.

Kitchen Sets

Tel. Evergreen 7-8451

Isteigta 1892

Tel. Stagg 2-2173

ROBERT LIPTON

LAIKRODININKAS

701 Grand St. Arti Graham Ave. Brooklyn

KALĖDŲ SPECIALAI

14 k. auksiniai Moteriški žiedai su 3 daimonto akutēm \$7.50

Rankiniai Laikrodėliai — Wrist Watches nuo \$2.50

17 Kavalkų pasidabinimui setas (17 Piece Dresser Set) \$6.75

ASHLAND... Tiny new square style GREEN. Yellow gold filled case, 17 jewel Precision movement... \$39.75

Išsikirkpkitė šį skelbimą ir atsineškite, o gausite už jį nuolaidą prie pirkinį.

Taisome Laikrodžius ir kitus brangdaikičius

Atdara Vakaraais

Raštiškos Garantijos

Darbininkų Kalendorius

Išėjo 1939 Metams

Siųskite Užsakymus Dabar

Darbininkų Kalendorius turi daug raštų ir įdomių paveikslų. Taipgi visokių informaciją jame rasite. Saulės ir mėnulio užtemimas, apie seniausius ir didžiausius miestus visuose kraštuose, kiek kur gyventojų ir tt.

KAINA 25 CENTAI

Literatūros platintojai yra prašomi tuojau užsisakyti ir platinti Darbininkų Kalendorių. Platintojams, kurie ims nemažiau 5 kopijų, duodama po 20c. kopiją.

"LAISVĖS" ADMINISTRACIJA

427 LORIMER ST.

BROOKLYN, N. Y.

Heller's Liquor Store

387 Broadway

Brooklyn, N. Y.

SVENČIŲ SPECIALAI

Old Brandy 3-ry metų senumo

1/2 pint - - - - 39c

Pint - - - - 73c

Straight Whiskey BOTTLED IN BOND

4-ry metų senumo

Pint - - - - \$1.09 Kvortā - - \$2.09

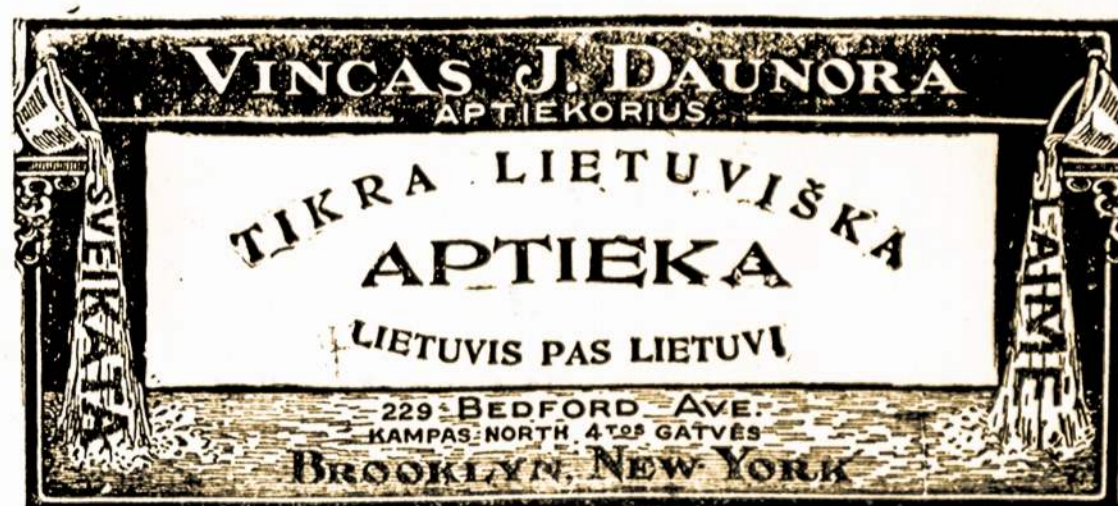
Didelis pasirinkimas kitokių gėrimų žemom kainom

Antrašas: 387 Broadway

arti Hooper St., įėjimas prie Hewes St. stoties

Užsakymai telefonu Telefonas Stagg 2-8021

greitai atliekami License No. L-389.

Telefonas: Humboldt 2-7964

Dr. J. J. Kaškaučius

530 Summer Ave., arti Claver Ave.

NEWARK, N. J.

VALANDOS: 2-4 ir 6-8

Nėra valandų sekmdieniais

NOTARY PUBLIC

Tel. Stagg 2-5043

MATTHEW P. BALLAS

(BIELIAUSKAS)

LAISNIUOTAS GRABORIUS

660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.

Puikiai įrengtos dvi koplyčios duodamos mylimiems pašarvoti dovanai

Nuliūdimo valandoj, kreipkitės pas mus, patarnavimas bus užtikrintas ir už prieinamą kainą.

VARPO KEPTUVĖ

36-42 Stagg St. Tel. Stagg 2-5938 Brooklyn, N. Y.
Varpo Keptuvės Kėksai Vestuvėm ir Parėm Yra Skaniausi

Rūgšti ruginė, saldi ruginė, čielų kviečių, čielų rugių, senvičiam duona, balta duona, Caleh ir raisin duona. Taipgi kepama roliai ir bandukės. Puikiausias pasirinkimas skaniausių kėksų-pyragų: Pineapple Cake, Apple Cake, Cheese Cake, Coffee Cake, Butter Cake, Bunke ir Spice Cake, Stollen, Doughnuts, Pies, Pastries Apple Turnovers ir Jelly Rolls. Siunčiame duoną per paštą į kitus miestus, specialiai greitai pristato. Ant jūsų pareikalavimo, suteiksime informaciją apie svorį ir kainas.

Varpas Bakery 36-42 Stagg Street Brooklyn, N. Y.

Lietuvių Kūro Kompanija

IDEDAME

MASTER-KRAFT OIL BURNERS

I JOSŲ SENĄ AR NAUJĄ SILDYTUVĄ

(Steam Boiler)

Mūsų inžinieriai išmieruos jūsų namus ir idės tinkamą "burner" arba visą garo arba karšto vandens sistemą. Maloniai suteikiame apmokymus be jokio mokesčio.

TRU-EMER FUEL CO., INC.

485 Grand Street

Brooklyn, N. Y.

Telefonas EVergreen 7-1661

New Yorko ir Apie linkės Žinios

Kaip Ispanijos Žmonės Kovoja už Laisvę?

I šį milijonų žmonių statomą klausimą, mes, brooklyniečiai lietuviai, girdėsime aiškų ir nuodugnią atsakymą ateinančio ketvirtadienio vakarą. Jį duos mums Vytautas Zablackas, kuris po mūsų akimis išaušo, greta mūsų veikė, o paskiausiai laikais pašventė virš pusantrų metų savo gyvenimo žūt-būtinės kovos laukę, kad tą atsakymą gauti.

Tam atsakymui gauti, Vytautas dalyvavo didžiuliose

29-tos vakarą, Brooklyn Central Palace, 16 Manhattan Ave., Brooklyne.

Tame pat masiniame mitingame kalbės ir kitas jaunuolis veteranas, kuris taip pat ilgą laiką pašventė kovų frontę, kuris taipgi—palikęs darbą, žmoną, tėvus, draugus—buvo pasijręs savo jauną gyvenimą paaugot demokratijos gynimui nuo fašizmo. Juoni yra Charles Young-Yušas, kartu su Vytautu apleidęs namus gegužės 1-mą, 1937 m., ir sykiu pergyvenęs daug kritiškų momentų. Tai tik natūralu, kad jiedu yra ir sugrįžimo džiaugsmų draugais, taipgi palieka jais demokratijos gynimo darbe čionai Amerikoje.

Taip pat kalbės J. Siurba, LDS Centro sekretorius ir narys Lietuvių Komiteto Gelbėjimui Ispanijos Demokratijos—to komiteto, kuris gelbėjo Ispanijoj esantiems karžygiams ir rūpinasi pagelbėti sugrįžusiems, taipgi abelnai veda Ispanijos gelbėjimo darbą. Dainuos Aido Choras, vadovybėje Aldonos Žilinskaitės.

Rengkitės į prakalbą patys. Praneškite apie tai kitiems. Lai šis mitingas bus tikrai draugingomis sutiktuvėmis jaunam kovotojui ir stipria parama fašistų užplūtai Ispanijai.

CHARLES YOUNG
Kalbės V. Zablacko sutiktuvėse masiniame mitinge.

mūšiuose prie Fuentes de Ebro (Aragon), Huesca, Teruel ir Ebro. Ką jis ten pergyveno, matė ir patyrė—visa tai išgirsime jo prakalboje gruodžio

Vardai Aukavusių Lietuvių Komunistų Prakalbose

Sekami draugai ir draugės aukavo lėšų padengimui: Draugas ir J. Aidukaitis po \$1; J. Siurba, J. Chelus ir A. Skirmantas po 50 centų. Po 25 centus aukavo: A. Petratis, F. Rainard, Menkelunas, J. Česna, M. Kraujalis, J. Dainius, A. Balčiūnas, K. Janeliūnas, P. Mačys, A. Bepirštis, J. Gužas, J. Steponaitis, J. Kalvaitis, K. Kačauskas, M. Maželiene, M. Misevičius, S. Sasna, J. Gasinai, V. Tauras, V. M., V. Liudvinskas, V. Sonas, Virbukas, A. Talandzevičius, O. Cepulienė, P. Lideikis, F. Vaitkus, P. Bukynas, A. Bimba ir D. M. Solomskas. Viso su smulkiais surinkta \$15.71. Sirdingai tariame aciu visiems aukotojams.

Tarp Lietuvių

V. Stulgaitis, žymus žaidikas Columbia Universiteto futbolo komandoje, išrinktas jos kapitonu 1939 metams.

Šie metai, lengvai kalbant, buvo "surprizo" puotų epidemijos metai. Sekamais metais tikimasi jei ne išnykimo, tai bent pasisukimo. Teko nūgirsti, kad sausio 8-tą bus surprizo bankietas, turįs socialę reikšmę.

Kalbant apie bankietus, norisi prisiminti, kad Pil. Kliubo rengiamas Naujiems Metams sutikt bankietas gruodžio 31, žada būt sekmingu. Bent taip turėtų būti, sprendžiant šeiminių išsireikšimų, kurios sako: "Kam praktikuoti namie ruošianti vaises, kuomet už \$1.50 jos galima gaut gatavas, sykiu su šokiais ir pasilinksminimu, gerioj draugovėj.

Maspethiečių krepšiasvaidžio komanda pastaraisiais laikais turėjo kelis žaidimus su kitomis sporto grupėmis ir išėjo laimėtoja.

Aido Choras dabar turi po kelias praktikas į savaitę, smarkiai rengiasi perstatyti operetę "Išeivis". Dainų mokinia choro vedėja Aldona Žilinskaitė, vaidinimo—artistas Jonas Valentis.

Lietuvių Moterų Apšvietos Kliubo įsteigto anglų kalbos rašybos ir pilietybės klases dar galima įstoti ir dabar, laike pamokų, kas pirmadienis ir trečiadienis, nuo 7 iki 10 vakaro, kambarys 109, Eastern District High School name, prie Rodney St. ir Marcy Ave., Williamsburghe. Priima visus, kas tik nori mokintis. Mokymas nieko nekainuoja.

Ž. R.

ATEITIES ZIEDO VAIKŲ DRAUGIJĖS MOKYKLA

A.Ž.V.D. mokykloje kas šeštadienį prisideda naujų mokinių. Tai džiuginantis dalykas, kad lietuviai įvertina mokinti savo sūnus ir dukteris gimtos kalbos ir rašybos.

Didesnius vaikus, mokytojas P. Baranauskas sako, pradės supažindinti su pamatiniais gramatikos dėsniais. Abudu mokytojai (kalbos ir dainų) džiaugias, kad energingai mokinasi vaikučiai, taip lygiai berniukai ir mergaitės. Gruodžio 24 mokykla prasižės kaip paprastai: 2 val. po pietų—nesivėluokite.

Bravo mokiniai! Po Naujų Metų turėsime mokyklos naujai parengimą; iki tam laikui visi turite išmokyti, ką moky-

tojai jums paskirs. Kadangi jūs turėsite pildyti programą. Mokyklos Tvarkymo Komisija.

Organizacijos Prieš Tammanei Guštas

Eddie Cantor, paskilbęs komedijantas, pasiūlė miestui \$200 už teisę panaudoti savo programoj Miesto Tarybos posėdžio rekordus.

Posėdis tęsėsi su virš 19 valandų. Jame svarstyta rezoliucijos, įteiktos per Brooklyn tarybininkę Genevieve Earle, fusionistę, reikalaujant panaikinti registratoriaus, šerifo ir tūlas kitas vietas apskrityse, kurios nėra reikalingos, tik sudaro miestui išlaidų. Tammaniečių didžiūna Taryboje rezoliucijas atmetė.

Tuo tarpu darbininkų ir pilietinės organizacijos protestuoja prieš tammaniečių žaidimą gyventojų valia ir turtu.

Padėka už Atjautą

Prašau visus mano mirusios draugės ir savo gimines, draugus ir pažįstamus priimti mano širdingiausia padėką už atjautimą man liūdesio valandose, mano draugei Katrinai mirus.

Jūsų gėlės, skaitlingas atsilankymas į šermenis ir palydėjimas į kapus buvo man dideliu suraminimu, palengvinimu mano širdgėlos.

Taipgi širdingai dėkavoju K. Petrikienei ir J. Kuodžiui už prakalbėles vėlonę išlydinti prie kapo, o Mozuraičiui už paruošimą puikių pietų palydovų pavaišinimui ir giminaitėms už rūpestingą patarnavimą prie stalo.

Jūsų visų patarnavimą aukoju įvertinu ir juoni raminausi.

A. Rugienius.

Draugė Depsienė dar Vis Serga

Taikėsi aplankyti d. O. Depsienę, kuri pora savačių atgal skaudžiai susižeidė krisdama laiptais savo namuose. Priešams, buvęs užklupęs ir sunkus "šaltis," kuris dabar praėjęs, bet nuo susižeidimo dar tebeserga. Randasi namie, 62 Scholes St.

D.

Telephone: EVERgreen 8-9770

J. GARŠVA Graborius (Undertaker)

Laidotuvių Direktorius Išbalzamoja ir laidoja numirusius ant visokių kapinių; parsamdo automobilius ir karietas veselijoms, krikštynoms ir pasivažinėjimams. 231 Bedford Avenue Brooklyn, N. Y.

LIETUVIŠKA RESTAURACIJA BAR ir GRILL

Gaminam Valgius Amerikoniško ir Lietuviško Stiliaus. Čia taip pat galima gauti Amerikos išdirbimo ir importuotų degtinių, visokių vynų ir gero alaus.

Joseph Zeidat

411 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.

Clement Vokietaitis

LIETUVIS ADVOKATAS 50 Court Street Tel. Triangle 5-3622 Brooklyn, N. Y. 168 GRAND STREET Brooklyn, N. Y. Tel. Evergreen 8-7179

Dr. Herman Mendlowitz
33 Metal Praktikos
522 Bedford Avenue
arti Taylor St., Brooklyn, N. Y.
Tel. Evergreen 7-1312

OFISO VALANDOS
Nuo 1-3 diena ir nuo 7-8 vak.
NEDELIOJIS
Nuo 10 iki 12 val. 18 ryto
FLATBUSH OFISAS
2220 Avenue J
Kampas E. 23rd Street

CHARLES BARBER SHOP

UP-TO-DATE
K. Degutis, Savininkas
Gera Patyrę Barberiai
Prielankus Patarnavimas
306 Union Avenue
Brooklyn, N. Y.
Tarp Ten Eyck ir Manjer Sts.

Tel. Virginia 7-4499

Barry P. Shalins (Šalinskas)

LIETUVIS GRABORIUS

Suteikiam Garbingas Laidotuves nepaisant kaštų.

Turim puikiai įtaisyta Kopyčią ir salę dėl pošermeninių pietų.

Teikiame nemokamai vėliausias mados automobilius.

84-02 JAMAICA AVE.
Prieš Forest Parkway
Woodhaven, L. I., N. Y.

Fotografas

Traukiu paveikslus familijų, vestuvių, kitokių grupių ir pavienių.

Iš senų padarau naujus paveikslus ir krajavais sudarau su amerikoniškais. Reikalauju esant ir padidinti tokių dydžių, kokio pa gėdaujama. Tai poži atnauja voju įvaizni spalvom.

JONAS STOKES

512 Marion St., kamp. Broadway ir Stone Ave., tarpe Eastern Parkway ir Chauncey stočių BMT Line
BROOKLYN, N. Y.
Tel.: Glenmore 5-6191

"Gaukite "Laisvę" Naujų Skaitytojų.

Tel. Evergreen 7-2375

L-1370

HYMAN BERGER RETAIL LIKERIŲ KRAUTUVĖ

Amerikos Išdirbimo ir Importuotos Degtinės ir Vynai Svenčių Vaisėms.

Didelis sandėlis, puikiasias pasirinkimas visokių likerijų.

You will be surprised when you see our New Large Headquarters.

245 Graham Ave.

Brooklyn, N. Y.

Kampas Manjer St., Ten Eyck Project.

Mateušas Simonavičius

GRAZIAI ĮRENGTA SUSIEJIMAMS ĮSTAIGA

Vietos ir importuotos degtinės ir vynai, geriausių bravorų alus ir ėlius. Kada būsite Brooklyne, užeikite susipažinti.

Kiekvieną subatą karšta vakarienė. Atskiras kambarys, užėjimui su moterimis. Nedėliomis atdarys nuo 1 valandos dieną iki vėlai.

426 SOUTH 5th STREET

BROOKLYN, N. Y.

Blokas nuo Hewes elevatorio stoties

Tel. Evergreen 7-8886

Office Phone EVERgreen 8-1090

Inside Phone EVERgreen 4-6485

FLUSHING Russian & Turkish Baths, Inc.

29-31 Morrell Street

Brooklyn, N. Y.

Open Day and Night

Managed by RHEA TEITELBAUM

Vapor Room, Turkish Room, Russian Room, Large Swimming Pool, Fresh Artesian Water, Restaurant, Barber Shop, Sleeping Accommodations.

Admission 50c, day & night, Saturday night 75c

Special Rates per Week

LADIES' DAYS Mon. and Tues. from 12 a.m. to 11 p.m. After 11 p.m. for gents

GENTS' DAYS Wed., Thurs., Fri., Sat. and Sun. all day and night

Costerio Nota Sako - Milionai

Nuėjė į Wall Strytą

Šiomis dienomis paskelbta nusisovusio Costerio prieš mirtį parašytas raštėlis, kuriame kaltina, kad Wall Stryto bankieriai, advokatai, peržiūrėtojai (auditoriai) ir įkainotojai gavę milijonus iš kompanijos (kalbama apie McKesson & Robbins), ir visada žinoję, kas dėjosio to kompanijoj.

Tyrinėjime iškelta ir tas, kad bent 8 žymūs McKesson firmos viršininkai žinoję, jog Costeris buvo Philip Musica, buvęs kriminalistas kalnys ir raketierius, ir tuomi pasinaudodami jie nuolatos jam grąsine.

Prisipažinimai ir surasti įrodymai patikrina kaltinimus, kad Wall Strytas ir požeminis pasaulis buvo Musicos suokalbyje, kuris siekė nuo butlerystės ir amunicijos šmugelio iki suktų McKesson vertybių ir bondų, kurių suma gal sieksianti iki \$35,000,000.

Costerio-Musicos notoj nemini bankininkų vardų. Tačiau žinoma yra, kad su McKesson finansais surišta yra keturi iš galingiausių šios šalies bankų: Dillon Read, First National Corporation of Bos-

ton, Goldman-Sacks ir Rockefellerių.

Federal Securities ir Exchange Komisija dabar tyrinėja Price, Waterhouse & Co., kurie yra auditoriais McKesson firmai. Ji yra didžiausia auditorių firma ant Wall Stryto.

Tas.

A. VIKRIKAS TARSIS SU UNIJA

"Laisvėje" jau buvo minėta, kad bučerių unija veda pikietą prie A. Vikriko bučerių-krautuvės, 123 Grand St., Brooklyne. Taipgi buvo žymėta, kad pikietavimo priežasčiai—savininko atsakymas pripažinti uniją.

Vakar p. A. Vikrikas, girdint "Laisvės" reporteriui ir kitiems, davė užtikrinimą unijos delegatui, kad jis ateinančią antradienį, gruodžio 27 d., sutinka turėti konferenciją su unijos atstovais ir risti patį klausimą. Bučerių unijos delegatas priėmė p. Vikriko duotą garbės žodį ir atėmė nuo jo krautuvės pikietą.

Atrodo, kad p. Vikrikas eina prie susitarimo su unija. Pagirtinas dalykas.

"L." Rep. Bs.

22-ras METINIS BALIUS 22-ras KALĖDŲ ŠOKIAI

Rengia

Young Men's Lithuanian Ass'n

Ivyks Sekmadienio vakare

Gruodžio 25 December

BUS GRAND PARADISE BALLROOM
Kampas Grand & Havemeyer Sts., Brooklyn, N. Y.

Kviečiame Didžiojo New Yorko ir apie linkės lietuvių, ypač jaunimą, į šitą puikų parengimą.

Sokiam gros Jan Frederics ir jo World's Fair Orchestra.
PRADŽIA 8 VAL. VAKARO. [ZANGA 75 CENTAL.